

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református
Egyházkerület folyóirata

Tizenharmadik évfolyam
2002. július

7

Tartalom

Tanulmány

Hogyan prédikáljunk az Újszövetség igéi alapján?	
Szabó László: A Zsidókhöz írt levél	307

Tanulószoza

Tunyogi Lehel: Az újjászüülő irgalom áldása. 1Péter 1,3 magyarázata	312
---	-----

Vasárnapi prédikációk

Borbándi András: Legyetek Krisztus-arcúakká! Galáta 4,19.....	314
Nagy Sándor: A Krisztusba vetett hit áldása. Máté 17,14–18.....	316
Varga László: A fiatal Dávid. 1Sámuel 17.....	318

Lectio continua

Fazakas Sándor: Bocsásd meg a mi vétkeinket... Máté 6,12	323
És ne vígy minket kísértésbe. Máté 6,13a	326
De szabadíts meg minket a gonosztól. Máté 6,13b	329
Mert Tiéd az ország. Máté 6,13.....	332

A Genezáret partján

Ván Benjámín: Napra forgok	336
----------------------------------	-----

Alkalmi prédikációk

Ifjúsági bibliáórára:

Móra László Tibor: Másodszor a börtönben, Gamáliel tanácsa. Apostolok Cselekedetei 5,14–42.....	337
--	-----

Rádióprédikáció:

Sarkadi Nagy Pál: Az élet istentisztelete. Róma 12,1.....	339
---	-----

Keresztelési igehirdetés:

Hegedűs István: Ígélet és felelősség. Máté 28,18–20.....	339
--	-----

Esketési igehirdetés:

Sipos Szabolcs: A tökéletesség kötele. Kolossé 3,12–14.....	340
---	-----

Temetési igehirdetés:

Pásztori Jenő: Keserves hónapok, nyomorúságos éjszakák. Jób 7,3–4	342
---	-----

A borítólapon Gy. Szabó Béla metszete

Hátlapon

Kányádi Sándor *Ballada* c. verse

A lapot alapította: D. dr. Csiha Kálmán és Nagy László
Főszerkesztő: Jenei Tamás
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa
Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza
Készült a Református Egyház Misztótfalusi Kis Miklós
Sajtóközpontjának nyomdájában
Felelős vezető: Tonk István
Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos
Olvasószerkesztő: Sztranyiczki Mihály
Számítógépes szedés, tördelés: Czirmay Ágnes
ISSN 0254-4458

Tanulmány

Hogyan prédikáljunk az Újszövetség igéi alapján?

Szabó László

A zsidókhöz írt levél

Levelünk az igehirdetés szempontjából nézve a mellőzöttebb bibliai iratok közé tartozik. Erről bárki meggyőződhet, ha megnézi az igehirdetésgyűjtemények vagy áhítatoskönyvek textuáriumát. Kivételszámba megy, hogy Khrüszosztomosz 34 homíliát mondott róla, vagy hogy századunk első negyedében egy német teológiai tanár végigpredikálta. (A. O. Müller: *Der freie Zugang zum Thron Gottes*. Gotha, é. n.) Pedig olyan írás ez a levél, amelyet gyakorlati szükség hívott életre: „intő szó” (13,22). Alapjában véve tehát pásztori jellegű. Célja, hogy felrázza, erősítse a csüggedőket, a visszaesetteket. Ez úgy történik, hogy Jézusra mutat rá, az élő, az egyetlen igazi Főpapra, aki szüntelenül könyörög értünk és akihez bizalommal járulhatunk. Ő hitünk szerzője és beteljesítője (12,2), „tegnap és ma és mindörökké ugyanaz” (13,8). Gyakorlatiasságát bizonyítja, hogy a mélyenjáró tanító fejtegetéseket többször váltják fel lelkigondozói intelmek (2,1–3; 3,1; 12–14; 4,1–2; 11–16; 6,1,10–12; 10,22–39; 12,1 s. köv.; 13,1 s. köv.). Ez mindjárt arra ösztönöz bennünket, mai igehirdetőket, hogy a szószéken soha ne legyünk száraz dogmatikusok, hanem gyakorlatiasságra törekedjünk, alkalmazzunk. Hadd érezze a gyülekezet mindjárt az elején, hogy most róla lesz szó. Ez a lelkigondozói hang ma elengedhetetlen az igehirdetésben.

Látszólag nehézségbe ütközik a levél megértése. Már csak a tipologizáló írásmagyarázati módja miatt is. Az a forma, ahogyan Jézusról bizonytságot tesz, számunkra sok tekintetben idegen. A ma élő gyülekezetnek már távoli az Ószövetség világa, amelyben a levél eredeti olvasói még benne éltek. Fokozott szellemi erőfeszítést követel tőlünk mondanivalójának megértése, a gondolatmenet követése. Mégsem szabad ezt eltúlozni, mert hasonló nehézséggel küzd az is, aki fel akarja fogni Pál nagy, tanító leveleinek gondolatkörét. Egyáltalán az Ige megértése lehetetlen a Szentlélek világossága nélkül. Érte pedig lehet és kell is könyörögnünk. Neki van rá hatalma, hogy ma is elevenné tegye a régen megírtakat. Érdemes többször prédikálnunk erről a levélről, mint ahogy eddig tettük. Aki belemélyed, meggazdagszik és másokat is gazdagít. Hatalmas, egyéni hangú hitvallás ez a levél Jézus Krisztus mellett. Méltán sorolható Pál levelei mellé.

A levél fő mondanivalóit két pont alá sorakoztatjuk: 1. Mit mond Jézusról? 2. Mit mond a gyakorlati hitéletéről? Szem előtt kell természetesen tartanunk az elmondottak alapján, hogy ez a kettő a levél során állandóan, elválaszthatatlanul együtt jár.

Mit mond Jézusról?

A. Ez a levél is beilleszkedik az egész Újszövetség bizonyágtételébe. A megfeszített, feltámadott, mennybe ment, élő Jézust hirdeti. Sajátos módon, de az apostoli levelekkel egybehangzóan vallja, hogy az Úr Jézus Krisztus *Isten Fia*, nagyobb az angyaloknál, a prófétáknál, Mózesnél. Hatalmas nyitány a 1. fejezet és Isten Fiának egyedülálló nagyságát zengi. Isten általa teremtette a világot. Ő Isten dicsőségének kisugárzása és lényének képmása. Igéje hordozza, tartja a mindenséget és Ő annak örököse is. Földi

megjelenésében szintén Isten Fia. Személyében Isten végérvényesen kinyilatkoztatta magát. Több kijelentése már nem lesz. Ezt a végsőt lehet és kell egyre jobban, mindig mélyebben és átfogóbban kutatnunk, megértenünk, de valami mást, tőle idegent vagy éppen vele ellenkezőt nem olvashatunk ki belőle. „Nincs többé okunk arra, hogy új kinyilatkoztatásra várakozzunk.” (Kálvin) „Jézus Krisztus, amint Róla a Szentírás bizonyosságot tesz, Istennek egyetlen Igéje, akire hallgatnunk, akiben életünkben és halálunkban bízunk és akinek engedelmeskednünk kell.” (*Barmenni Hitvallás*. 1934.) Nagyon időszerű megszólaltatni a levélnek ezt a fontos, döntő mondanivalóját. Ma is vannak, akiknek Jézus nem elég, akik rajongásba menekülnek, misztikára hajlanak, vagy jövőmondókhöz, kártyavetőkhöz stb. fordulnak ahelyett, hogy egyszerűen engedelmeskednének Jézusnak.

B. Mit tudunk meg a levélből a *földi, történeti Jézusról*? Látszólag nem sokat, mégis lényeges dolgokat. Az evangéliumokhoz hasonlóan nagy hangsúly esik Jézus emberi múltjára. A negyedik evangélistához hasonlóan rejtett, de kitapintható küzdelmet folytat korának veszedelmes irányzata, a doketizmus ellen, amely nem vette komolyan azt, hogy Jézus hozzánk hasonló ember, kivéve a bűnt. El kell szenvednie az ellene irányuló támadást, gyalázatot vesz magára, amikor vállalja a keresztfát, meg kell kóstolnia a halált. Mindez Neki is nehéz, visszariad tőle és kísértéseket szenved el, mint bárki más. Az 5,7-ben említett könyörgések, esedezések, erős kiáltás és könnyek – szokatlanul kemény kifejezések – a Getsemáne-kerti jelenetre utalnak és az Úr félelmét tükrözik. Neki is úgy kell megtanulnia az engedelmisséget, azt, hogy magára vegye az Ebed Jahwe szolgálátát. Noha büntelen (4,15; 7,26; 9,14), mégis mint ember – kísérthető. Ám győz a kísértéseken. Szóljon igehirdetésünk arról, hogy Jézus testvérünk (2,17–18). Saját tapasztalatból ismeri emberi életünk gyengeségeit, kísérthetőségét. Forduljunk Hozzá bizalommal, mert megértésre találunk Nála. Fel tud oldozni félelmeink alól, még a halálfélelmet is ki tudja venni belőlünk (2,15).

C. *Mi az értelme szenvedésének és halálának?* Itt érkezünk el a levél központi mondanivalójához: Jézus főpapságának gondolatához, ami sajátossága ennek az iratnak. A Zsidókhoz írt levél számára Jézus az igazi, az egyetlen Főpap. A levél dereka, a 7–10. rész szól erről részletesen. Summája: Jézus szenvedése, halál *büntörtlő áldozat*, az egyetlen, végérvényesen főpapi cselekmény és ez minden további bűnért való áldozatot fölöslegessé tesz, mert egyszer s mindenkorra szól (efapax, 9,12,26; 10,10; eis to diénekes = örökre, 10,14). Megismételni vagy akárcsak megjeleníteni is teljességgel szükségtelen, mert üdvszerző jelentősége éppen egyszerűségében van. Mutasson rá igehirdetésünk a reformáció már-már elfelejtett nagy felismerésére: Istennel való kapcsolatunk, üdvösségünk, végső megtartásunk, itt a földön békességünk is a bűnbocsánathoz van kötve, annak pedig egyetlen alapja, biztosítóka Jézus véres áldozata. „Vér kiontása nélkül nincs bűnbocsánat.” (9,22b) Mintha meggyengült, elhalványodott volna szószékeinken ennek hirdetése! Pedig itt az evangélium szívéből, az egész Újszövetség legfőbb üzenetéről van szó, amit nem szabad szégyellnünk és bátran kell hirdetnünk, még ha úgy tűnik is, hogy a mai ember eleinte idegenkedve hallja. A gyülekezetben ez a döntő mondanivaló soha nem lehet idegen, ha az igehirdetőnek nem az. Jézus Főpap és áldozat egy személyben. Így lett az Újszövetségnek megalapítójává, amire két helyen is történik utalás (8,6–12 és 10,16–17).

D. Tipologizáló írásmagyarázati módon foglalkozik a levél a Melkisédek szerinti főpapság kérdésével is (7. r.). Jézus a Melkisédek szerinti Főpap. Melkisédek, az Ószövetségnek ez a ködbevesző alakja olyan egyszerű papi típust testesít meg, amelynek semmi köze nincs az ároni-lévita papsághoz. Az Ószövetség tehát kétféle papi vonalat ismer. A Melkisédek képviselte papságnak további képviselője nincs az Ószövetség alapján. Csak

Jézus Krisztus újítja fel és viszi tökéletességre. Ahogyan ezt elmondja a 7. rész, arra nézve az a felismerés döntő, hogy a törvény ideje, tehát a lévita papság ideje és érvénye is időhöz kötött, így nem örökkévaló. Maga Ábrahám is tizedet fizetett Melkisédeknek, ez azt jelenti, hogy Ábrahám személyében lényegében maga a lévita papság is meghajolt a magasabb előtt. Azzal, hogy Jézus a Melkisédek szerintit folytatja, elavulttá teszi a másikat. Krisztus nemcsak a törvénynek vége, hanem egyúttal az ótestamentumi vallásnak és kultusznak is. Sőt Barth szerint minden vallásnak, mert csak egyetlen olyan áldozat van, amely abszolút érvényre tarthat számot, Jézus golgotai kereszthalála. (A II. Helvét Hitvallás mondja, hogy a pap elnevezést senkinek nem adjuk meg. Belkörü, egyházi szóhasználatunkból ki kellene már törölnünk a lelkipásztorra alkalmazott „pap” megjelölést. Annyi más helyes szót használhatnánk helyette. Az evangélium egyházában ennek a kifejezésnek nincs helye, ha egy személyre, az igehirdetőre vonatkoztatjuk. Egészen más az egész gyülekezetnek hálás hitből fakadó papi szolgálata, az egyetemes papság!)

E. Jézus főpapsága a *jelenben* is folytatódik, Ő most is Főpap. Az Atyánál értünk szüntelenül könyörög, esedezik mindnyájunkért. A levél alig érinti Jézus feltámadását (13,20), annál nagyobb hangsúly tevődik mennybemenetelére és ezzel kapcsolatos közbenjáró szolgálatára (4,14; 6,19–20; 9,12,24; 10,20). Jézus „továbbszolgáló” Főpap a mennyben. Miután a földön végrehajtotta az egyetlen, a végleges főpapi áldozatot, „tulajdon vérével” ment be egyszer s mindenkorra a szentélybe és szerzett örök váltságot (9,12). Az ótestamentumi főpap évente egyszer mehetett be, a nagy engesztelés napján a szentek szentjébe, mégpedig úgy, hogy egy megáldozott tulok vérével meghintette a szövetségláda tetejét. Ez volt az engesztelő áldozat a maga és a nép bűneiért. Jézus is vérrel lépett be a mennyei „szentek szentjébe”, ám ez a vér tulajdon vére volt, amely nemcsak bűneinket mossa el, de büntudatunkat is elveszi, a bűnben való étellel óhatatlanul együttjáró rossz lelkiismeretünket szintén megszünteti (9,14). Jézus vérenek mérhetetlen titka előtt állunk!

Az Úr mint „előfutár” (prodromos 6,20) ment be értünk a mennyei szentélybe, hogy nekünk is helyet készítsen. Jézus azzal, hogy az Atya jobbára ült, örök hatalmat nyert, ezt azonban szolgálatnak tekinti és közbenjárásra használja. A Zsidókhoz írt levél Jézus Krisztus királyi uralmát főpapi munkának tekinti. Ezért a sorozatos felszólítás, hogy forduljunk Hozzá bizalommal, mert megnyílt számunkra az út (4,15–16; 7,25; 9,24). Cullmann mutat rá (*Christologie des NT.* 102.) arra a különbségre, amely fennáll Jézus földön végzett papi munkája és annak mennyei folytatása között. Amikor itt a földön önmagát áldozta fel, az kollektív jellegű volt, egyszer s mindenkorra mindnyájunkért történt. Most *egyénenként* könyörög értünk, mert külön-külön ismeri sajátos gyengeségeinket, kísérthetőségünket. Nemcsak mint testvérünk (2,17), de mint Főpapunk is együtt érez, együtt szenved velünk és nem csupán szíve, de hatalma is van rá, hogy segítsen rajtunk. Isten trónja a kegyelem királyi széke, ahonnan segítség jön mindenkinek, aki igénybe veszi.

F. A múlt és jelen mellett van egy *jövendőbeli* távlata is Jézus főpapságának, ha nem esik rá különösebb hangsúly. A 9,28 arról szól, hogy Jézus majd másodszer a „bűn hordozása nélkül” (chóris hamartias) fog megjelenni azoknak, akik várják üdvösségükre. A beteljesedéskor még egyszer szükség lesz Jézus főpapi szolgálatára. Első ittlétekor azért jött el, hogy hordozza bűneinket. A jelenben folytatja főpapi szolgálatát az Atya előtt, mint Közbenjárónk. Ha majd visszajön, már csak arra lesz szükség, hogy üdvöztető munkájának érvényét véglegesen alkalmazza azokra, akik várják. Múlt, jelen, jövő: „Jézus Krisztus tegnap és ma és mindörökké ugyanaz” (13,8)

Mit mond a gyakorlati hitéletről?

A. Erővel teljesen hangsúlyozza a *hit* fontosságát. A levél legismertebb, legnépszerűbb része a 11. rész, amely úgyszólván a hit történetét adja. Már Jézus megjelenése előtt is volt erős, eleven hit, ahogy volt kinyilatkoztatás is (1,1). Valahányszor szólt Isten, mindig akadtak, akik megértették szavát, tehát hittek és engedelmeskedtek. A 11,1-nek a hittel kapcsolatos híres meghatározása nem tartalmazza az élő hitnek minden jellemvonását. Jézusról, az Ő megváltó munkájáról és annak elfogadásáról, hogy Pálnál megszoktuk, nincs szó. Talán úgy mondhatnánk, hogy inkább az ószövetségi értelemben vett hitet fogalmazza meg. Ez természetesen újszövetségi szempontból is helytálló, ha kiegészítésre szorul is. De a hitnek mindenképpen alapvető vonása, hogy olyan valósággal van dolga, amelyet érzékeinkkel nem tudunk felfogni, sőt értelmünkkel sem. Ehhez kapcsolódik másik tartalmi jegye, a bizonyosság, a meggyőződés és a belőle fakadó bizalom. Ezután sorra veszi a hitnek jól ismert képviselőit, csupa ószövetségi személyt. Mindre jellemző, hogy valamiképpen kinyilatkoztatásban részesültek és erre a hit engedelmességével feleltek. Ám olyanok ezek a „hithősök”, mint a vándor, aki messziről látja a célt, de nem jut el odáig. „Isten számunkra valami különbről gondoskodott, és azt akarta, hogy ők ne nélkülünk jussanak el a teljességre.” (11,40) Más szóval: ha már az Ótestamentum idején beteljesedtek volna Istennek az üdvösséggel kapcsolatos ígéretei, vagyis már Krisztus előtt bekövetkezett volna a teljesség, akkor az újszövetségi gyülekezet létre sem jöhetett volna. Isten üdvözítő tervében rejlik az oka annak, hogy a hívők *egész* gyülekezete együtt jusson teljességre. A hit történetén belül van üdvtörténet.

Ha erről a fejezetről prédikálunk, a hittel kapcsolatban mutassunk rá: 1. a hit mindig engedelmesség is, türés, az elhívás elvállalása minden nehézség ellenére, minden bajon keresztül. 2. Üdvtörtényszerűen hirdessük az Igét. Tanítsuk a gyülekezetet, hogy Isten üdvösséget teremtő történetében nem egy síkon halad minden, hanem állomások, korszakok vannak, különböző háztartások. Ez a mostani üdvtörténeti kor, amelyben benne élünk, pl. a kegyelem, a Szentlélek korszaka és tart Jézus mennybemenetelétől visszajöveteléig. Ez a megtérés, a döntés, a hitből fakadó engedelmes élet, a szeretet és szolgálat ideje számunkra. 3. Az üdvtörténeti és egyháztörténeti múlt példáiból ma is sokat lehet tanulni. Ébresszük fel az érdeklődést iránta gyülekezetünkben. Ha gyökeresen más is a mi korunk, mint a régié voltak, eleink hívő és engedelmes életéből sok erőt meríthetünk. 4. Ez a Biblia nagy „befejezetlen” fejezete, hasonlóan az ApCsel 28-hoz és folytatódik tovább itt a földön. Mi is belekerülünk, habár névtelenül is, amennyiben ugyanúgy engedelmeskedünk a hívó szónak és megmaradunk a hitben, ahogyan a régié tették.

B. Az általánosabb 11. rész után a 12,12–19 megint a konkrét intés hangján szól: *ki-tartani a hitben*. Úgy tűnik, hogy az első olvasókon hitbéli elfáradás, sőt elcsüggedés, kedvetlenség jelei mutatkoztak. Az őket ért sok szenvedés hatása alatt a teljes ellankadás vett rajtuk erőt. Az Újtestamentum egyetlen más iratában sem tevődik akkora hangsúly a hitben való megmaradásra, mint éppen levelünkben (12,4 mekri haimatos = vérig, l. új fordítás). Úgy látja, hogy az igazi nagy bűn: elszakadni Jézustól. Ide kapcsolódik az a kemény üzenet is, amely egyedülálló az egész Újtestamentumban, hogy nincs második megtérés (6,4–6). Nem arról van itt szó, hogy ne volna újra meg újra bocsánat emberi gyengeségeinkből, kísérhetőségünkől folyó eleséseinkre, hiszen olyan Főpapunk van, aki meg tud indulni gyarlóságainkon. Ellenben nem hirdet bocsánatot annak, aki előre megfontoltan, tudatosan szakít Jézussal. Éppen ebben, a kegyelmet annyira hangsúlyozó, Jézusnak a bűnért bemutatott egyszeri, tökéletes áldozatát olyan erővel megszólaltató levélben hangzik el két ítéletes mondat: „Félelmes dolog az élő Istennek kezébe esni!”

(10,31), és: „A mi Istenünk emésztő tűz.” (12,29) (Szerintünk jobb a régi fordítás „megemésztő”-je. Katanalisko = egészen megemésztí, völlig verzehren.) A Zsidókhöz írt levél erősen kidomborítja azt a paradoxont, hogy egyfelől Jézus végrehajtotta a bűnért való, örökre érvényes áldozatot, másfelől azonban ez nemcsak eltörlí, de egyúttal ki is élezi az ítélet gondolatát és ezzel együtt a felelősség kérdését.

C. Szól a levél a *szenvedés rejtett áldásairól* (12,1–11). Az Úr Jézus szenvedésére való utalás erőt is ad a gyülekezetnek, hogy megharcolja a hitnek szép harcát. Isten gyermekének számolnia kell a szenvedéssel. Az apa is fenyíti gyermekét. Az Úr erősíti azokat, akik nevéért szenvednek. Természeti emberünk fél, iszonyodik a szenvedés bármilyen formájától. Első érzésünk mindig a szomorúság. Hosszabb ideig is eltarthat, amíg felfogjuk, mit akar Isten velünk elérni. A szenvedés kezdeti szomorúsága átváltozhat csendes örömmé. Nemcsak az Úrért való szenvedésre áll ez, de általában a szenvedésre, ha megértjük, hogy mi célból van. Ezzel a Zsidókhöz írt levél beletagolódik az Ószövetségnek a szenvedés értelméről vallott nagy hagyományába. Szóaljjon meg igehirdetésünkben az is, hogy az először értelmetlennek látszó, fájdalmas szenvedés is válhat csendes áldássá, ha engedjük, hogy az Úr neveljen általa.

D. Ha nem is erős vonásokkal élénk rajzolódik *az első gyülekezet életének képe* (13. r. és másutt). Szerzőnk reálisan látja a gyülekezet valódi állapotát. Érzékeli a távolból is azokat a kísértéseket, amelyek között él. Józanul ítéli meg helyzetüket. Olyan valaki írta, aki úgy tett hitvallást a gyarlóságainkon megindulni tudó Főpapról, hogy magában is irgalmas szív dobogott, együtt tudott érezni velük. Mi sem lehetünk igazi igehirdetők anélkül, hogy együtt ne éreznénk gyülekezetünk sokféle nyomorúságával, kísértéseivel.

A gyülekezetnek *különleges szép megjelölésével* találkozunk a 12,23-ban: „az elsőszülöttnek ünnepi serege és gyülekezete” Ez a kifejezés ószövetségi emléket ébreszt: Izrael Isten elsőszülöttje. Akik ezt a megkülönböztető, kiváltságot jelentő címet hordozzák, vigyázzanak, hogy el ne játsszák könnyelműen, mint Ézsau. Tudatosítsuk gyülekezeteinkben, nagy megbecsülés Isten népéhez tartozni. Odatartozásunk ne formális legyen, hanem szívből, hitből fakadó. El ne hagyjuk gyülekezetünket (10,25).

Mivel Jézus elvégezte az egyetlen, igazi áldozatot, a gyülekezet áldozata már csak a *hála, a dicséretmondás* áldozata lehet (13,15). De ez csak akkor érvényes, ha odaszánt élet, szeretetszolgálat, egymással való közösségvállalás van mögötte (13,6). Mutassunk rá igehirdetésünkben, hogy Krisztus áldozata nem válhat nyugvópárnává nekünk, hanem teljesebb odaadásra, egymásért vállalt buzgó szeretetre indít.

A gyülekezeti élet fontos ismertetőjelének tűnik levelünkben az, hogy a tagok *kölcsönösen intsék egymást* (3,13; 10,25). Ide tartozik az igehirdetők, a lelkigondozók megbecsülése is (12,25), továbbá az előljáróknak való szófogadás (13,17), mint akik Isten előtt számadással tartoznak a rájuk bízottakért. E vonatkozásokban még sokat kell alázatosodnunk mindnyájunknak.

Nehéz feladat röviden írni egy ilyen gazdag tartalmú levélről. Inkább csak a súlypontokat kerestük, nem merülhettünk bele minden részletbe. Befejezésül még annyit: köztudomású, hogy a Zsidókhöz írt levél egyike az Újszövetség legszebb görög nyelven megírt leveleinek. Olyan valaki írta (a szerzőről mindmáig csak találgatások folynak), akinek volt stílusérzéke. Mint igehirdetők megtanulhatjuk tőle azt is, úgy legyen igehirdetésünk megszólító, közvetlen és életközben maradó, hogy külső megjelenésében, stílusában is legyen méltó mondanivalója igazságához és szépségéhez.

Tanulószoba

Tunyogi Lehel
Melegföldvár

Az újjászültő irgalom áldása

1Péter 1,3 magyarázata

Vegyük sorra ez Igének minden szavát.

I.

Már a legelején feltevődik a kérdés: miképpen áldat(hat)ik Isten az embertől? Hiszen minden áldásnak egyetlen forrása kizárólag Isten. Az ember ebből csupán ajándékot kaphat. És mégis, most, ebben a textusban az ember az, aki felől áldás indul Isten felé. Ez látszólag képtelenség. De mégsem az, mert az ember áldását Isten felé megelőzte az Isten áldása az ember felé. Ami pedig itt fogalmazódik meg, nem más, mint hálából való viszontáldás abból az áldásból, ami Istentől adatott.

Következésképpen az mondható el, hogy: Isten az Ő híveit megáldja. Ahol pedig ép és egészséges az emberi lélek, ott ebből az áldásból valamennyi visszasugárzik Istenre. Mint amikor egy szülő nagy-nagy szeretettel ránéz gyermekére, s erre fel a gyermek is hálával és szeretettel néz vissza szülőjére.

II.

Továbblépve az látható, hogy az Ó- és Újszövetség találkozik akkor, amikor Péter megnevezi az Urat: „Isten és a mi Urunk Jézus Krisztusnak Atyja.” Mintha azt mondaná, hogy áldott az Úr, aki *Él* (vagy Aki Jahve) és, Aki a mi Jézus Krisztus Kúrionszunknak Atyja (Paterja).

Ebből is látható, hogy mennyire alaptalan mindenféle megkülönböztetés. Mert amikor az apostol „és” kötőszót ír a két megnevezés közé, akkor ezzel nem elválaszt, hanem összekapcsol. Nem istenségek felsorolása ez, hanem az egyetlen Istennek – hatalmát és státusát megmutató – felségjelzője. Íme, ki a mi Istenünk, akit az Ószövetség mindenféle idegen istenek Pantheonja fölé helyez: Isten és Úr-Atya. Benne tündöklük a hatalom és a szülői szeretet. Hatalom, amely a semmiből világot teremt, halálból életet támaszt, és a szeretet, amely ezt a hatalmat világteremtésre és élet támasztására bírja.

III.

Milyen nagy ez az irgalom, amely ebbe a szeretetbe van belefoglalva? Ha szó szerint fordítanánk azt, amit Károli „nagy irgalmasság”-nak tolmácsol, akkor így hangzana: „az Ő sok irgalmassága szerint”. Mennyi ez a „sok”? Szám szerint pontosan annyi, ahány ember született, születik és születni fog; egy főre, egy lélekre számítva pontosan annyi, ahány bűnöm van nekem, neked, neki és a többieknek egyen-egyenként és együttesen. Nem kiporciónzva, jegyre kapod ezt Istennél, hanem úgy, hogy imádságban kéred Tőle és Ő minden bizonnal egész életedre megadja neked úgy, hogy abból meg is élhess – nem egy-két napra elégségesen, hanem teljes élethossziglan.

IV.

A továbbiakban azt olvassuk, hogy Isten az Ő „sok” – vagy „nagy” – irgalmassága szerint szült minket újonnan. A mi magyar nyelvi gondolkodásunk szerint az irgalom, vagy úgy is lehetne fordítani, hogy könyörület és a (meg)szülés között pusztán csak dogmatikai összefüggés van. Azonban, ha az Ószövetség szellemében gondolkozunk, akkor láthatjuk, hogy valami mélyebb kapcsolat is létezik a kettő között. Az Ószövetségben gyakran olvasható az, hogy „könyörül és irgalmas az Úr” (Zsolt 103,8). A „könyörül” ige névszói alakja – „könyörület” – „anyaméh”-et is jelent a héber nyelvben. Ezért nyelvileg magától értetődően hangzott a héberül gondolkodó embernek, hogy „könyörületből megszülni”. Ez a szellemiség jött át az Újszövetségbe is, mégha ez nyelvileg nem is annyira kimutatható. De, ha ezt a görög szöveget héber szellemben kellene értelemszerűen magyar nyelvre fordítani, úgy fordíthatnánk, hogy Isten „könyörületének méhében hordozva, irgalmasságból szült meg”.

És itt ismét következik egy nyelvi és ugyanakkor dogmatikai probléma. Azt, hogy „újonnan szült minket” nemcsak úgy kell érteni, hogy „újjászült”, hanem úgy is, hogy „újból megszült”. Az ember csak teremtmény, nem pedig Isten szülöttje. És mint ilyen, úgy amint megszületett az első Ádámban, éppen úgy meg is hal az első Ádámban. Ezért újból, ismét meg kell születnie. De ezúttal már nem mint teremtmény szülöttje, hanem mint Istentől megszült új ember.

Krisztus azt tette, hogy az a privilégium, ami csak Őt illette, vagyis – az, amit a Niceánum is kihangsúlyoz az arianizmussal szemben –, hogy Ő nem teremtett, hanem az Istentől született, immár minket is „megillet” Új életünkben úgy élünk, mint Isten egyenes ági leszármazottai.

A teremtkor, mindnyájunk életének legelején ott áll az Istentől kapott áldás, amely életerőt adott minden Ádámnak a további Ádámok nemzésére. Hogyha a Heidelbergi Káté sajátos hasznoszelelével nézzük ezt, arra az esetleges kérdésre, hogy „mi hasznod van abból, hogy Isten megáldotta Ádámot?”, azt lehetne válaszolni, hogy: „az, hogy engem nemzettek és megszülhettek, és nekem is jutott abból az áldásból annyi, hogy én is nemzhessek és (meg)szülhessek nemző- és szülőképes utódokat”. Majdnem így részesedünk a Krisztus feltámadásának erejéből is. Csupán az a különbség, hogy itt nem képességről, hanem „dynamis”-ról van szó, mely nem a továbbnemzésben, hanem az egyetlen Krisztus feltámadásának másokat is feltámasztó hatalmában bontakozik ki.

V.

Végül nézzük meg, hogyan kell érteni a keresztyén élet születését az „élő reménységre”. Sokan úgy gondolják, hogy a keresztyénség naiv önáltatásban éli ki magát, mikor szüntelenül csak reménykedik. A reménység nem élettartalom, hanem egyszerűen csak jármű, melyen haladhatunk. Mert nem a reménység született mibélénk, hanem mi születünk reá az élő, mozgó, tovalendülő és továbblendítő reménységre. Olyan ez, mint egy, az eszkatonig száguldó táltos paripa, melyen a keresztyénség lovagol. Sokszor úgy érezzük, hogy kiút a nyeregéből a kétségbeesés és a kételkedés, de az Ige újból és újból megszólít, hogy kényelmes ülést adjon ott, ahol „az Úr Jézus Krisztus kegyelme által hiszszük, hogy megtartatunk”. (ApCsel 15,11)

Vasárnapi prédikációk

Borbándi András

Magyarlapád

Legyetek Krisztus-arcúakká!

Alapige: Galáta 4,19

Bibliáolvasás: Ézsaiás 53

Keresztyén Testvéreim! Ez az Ige nincs vastag betűvel szedve a Szentírásban. Egy felkiáltással kezdődik, aztán mintha a többi része mellékmondat lenne, s a lényegét a következő vers foglalná magában, miszerint az apostol azt kívánná, hogy ott legyen a galáciabeliek között. Mégis, ha megnézzük közelebbről, akkor kiderül, hogy az apostol szolgálatának, és általában a szolgálatnak a lényegét, a titkát rejti magában. Két nagy gondolatkört fedezhetünk fel benne. Lássuk őket részleteiben.

I.

Az apostol szolgálatának célja áll előttünk: „hogy kiábrázolódjék bennetek Krisztus” A másokért való fáradozás feladata ez. Az alapja az a nagy felismerés, hogy hiányzik a Krisztus-arc az emberek életéből. Felismerjük-e mi is ugyanezt? Látjuk-e a nagy különbséget, hogy mi az ember és mivé lehetne? Látom-e a magam életét, a testvéremét, a gyermekemét, a szomszédomét, a velem egy helységben élőét? Rádöbrentünk-e arra, hogy milyen rossz dolog, hogy hiányzik Krisztus a családi életből, a gondolkodásmódból, sokszor a gyülekezet életéből, az üzleti világból? Vagy minden mindegy, még nekünk, gyülekezeti tagoknak is, templomba járóknak is.

Az első és alapvető kérdés a szolgálatban az: Miért prédikáljak, miért szeressek, miért bocsássak meg, miért vállaljak áldozatot? Ha erre választ tudunk adni, akkor könnyen megkapjuk a választ arra a kérdésre is: hogyan?

Észre kell vennünk, hogy éles határ van a világ és Isten Országa között. Két értékrend, két életcél, két életmód húzódik meg köztük. Jó, ha az ember Krisztus-arcúvá válik. Akkor meg lehet nyugodni, hiszen van imádság, van belső csendesség, van vigasztalás a gyászban, van értelme Isten által a nélküle hiábavaló életnek...

Így értjük meg a Megváltó szándékát: hogy ma is tegyünk tanítványokká „minden népeket”

Az Igéből ma is megláthatjuk, hogy szükség van a megújulásra. Felismerjük bűneinket és naponta törekedünk a „Krisztus ábrázatára mindinkább megújulni” (115. kátékérdés).

Hogyha hasonlaltal akarnánk kifejezni a különbséget, hogy mit jelent észrevenni, vagy észre nem venni valakit abból a célból, hogy Krisztus kiábrázolódjék rajtunk, talán arra kellene gondolni, hogy egy építkezésnél vannak napszámosok, és vannak szakemberek, mesterek. A napszámos szemében nem sok különbség van a különböző kövek, gerendák, anyagok között. Aztán jön a mester és meglátja, hogy melyik kő alkalmas arra, hogy sarokkő legyen, és melyik gerenda alkalmas arra, hogy mestergerenda legyen. Ugyanígy van a Krisztus-ábrázattal is. Egy hitetlen előtt nem sok különbség van a között, hogy valaki káromkodik vagy imádkozik, hogy valaki a gyermekét istenfélelemben neveli vagy nem, hogy valaki áldoz az Isten dicsőségére vagy nem. A hitetlen embernek nem hiányzik a Krisztus-ábrázat sem magán, sem másokon.

Mi, akik az Igét halljuk, akik össze tudjuk hasonlítani a világ szennyét az Isten országa tisztaságával, érzünk-e égető vágyat a Krisztus-ábrázlat után? Isten kegyelme jön itt is segítségünkre. Úgy, hogy méltatlanságunk ellenére kiábrázolja rajtunk Magát. Ő a Mester, aki meglátja a vámszedőben a tanítvány arcát, az evangéliumért szomjúhozó arcát, aki meglátja a halász arcán a misszióra majd egykor elinduló tanítvány vonásait, aki meglátja a bűnös nőben azt, aki őt fogja megkenni drága olajjal. Minket is így lát meg. Megfáradtakban, csüggedőkben azokat, akik „erőt vesznek”, a békétlenkedőkben azokat, akik majd Isten fiainak mondatnak, a hálátlanokban és az önzőkben azokat, akik majd megújulásuk után egy pohár vizet adnak a szomjúhozóknak...

Mestertünk kezében mi is ugyanolyan nyersanyagok leszünk, mint egykor Pál apostol. Isten kegyelme ettől függetlenül minket is megtalálhat a mi damaszkuszi utunkon.

Amilyen mértékben felismerjük, hogy milyen nagy szüksége van az egyháznak és a világnak, de személy szerint nekünk is a Krisztus-ábrázatra, olyan lesz a készségünk, hogy áldozatot vállaljunk az Ő ábrázatának mások arcán való megjelenésében. Olyan lesz szolgálatunknak teherbíró-képessége, ereje.

II.

Igénk második gondolata arra vonatkozik, hogy az apostolnak szüksége volt fájdalomkat magára vállalnia, hogy azok, akik előtt bizonyoságot tett, befogadják Krisztust. A szüléshez hasonlítja ezt a folyamatot. Milyen furcsa és lesújtó, hogy az embert a szépre, a jóra, a szeretetre csak így lehet rávenni. Jakab apostol szintén azt mondja, hogy nehéz az ember nyelvét megzabolázni. S azt még csak a nyelve! Könnyebb a hajót kormányozni, könnyebb a vadállatot megszelídíteni, mint az ember nyelvét megfékezni, vagy az emberre hatni. Nehéz az Isten országát építeni, mert a saját természetünk és a gonosz ellene van.

Az apostol ennek ellenére vállalta azt, hogy *ő fájdalommal szüljön*. Vállalta, mert választ tudott adni arra a kérdésre, hogy miért kell kiábrázolni Krisztus arcát az embereken. Akarta ezt a kiábrázolást, és ennek a mikéntje, a hogyanja már csak másodlagos dolog volt. Ha áldozatot, fájdalmat, szidalmat, ütleget, sok munkát kellett vállalnia, volt ereje megtenni.

Ha elgondolkodunk azon, hogy miként lehet ma hatékonyan a Krisztus arcát kiábrázolni az embereken, gyermekeken, felnőtteken, rájövünk, hogy ma sincs másként, mint Pál apostol idejében. Ma is csak a keskeny út a hathatós. Ma sem lehet üres Uramuramozással, szavakkal, melyeknek nincs hiteles hátterük, hatni az emberekre. Ha szülő vagy, és nem jársz templomba, káromkods, részeges vagy, nem vagy segítőképző a rászorulóknak, csak isteni csoda lehet, ha a gyermeked mindezeket nem fogja megtenni. Ha egyháztag vagy és nem vagy áldozatkész, nem vállalsz közmunkát, nem szívből-lelékből, hanem csak ímmel-ámmal, vagy esetleg csak annyiban merül ki egyháztagságod, hogy pletykáls a papot, kritizáls a tevékenyeket, hogyan várod, hogy kiábrázold Krisztus a mások arcán? Bizony, ma sem nagyobb a szolga az ő uránál. Ma sem lehet félvállról vett szolgálattal célt érni. A te Krisztus előtti alázatodra van szükség! Őszinte, nem képmutató alázatra. Fel kell venni az Ő igáját. Valósággal meg kell szülni a keresztyéneket. Szekularizálódó világunkban, a materiális gondolkodás tombolásának korában, anyagias gondolkodású, irigykedő, kételkedő világunkban minden embernek az Isten országára tekintő megnyerése külön küzdelem, harc.

Van-e ma hit, amely meglátja a Krisztus-arc kiábrázolásának szükségességét, van-e ma alázat, mely képes felvenni az engedelmesség fájdalmát? Ha igen, akkor együtt leszünk boldogok az Isten országában, és hisszük, hogy Isten megáld bennünket. Habár

fájdalommal szülünk (Jn 16,21), az öröm miatt nem emlékezünk többé a fájdalomra, mert ember – keresztyén ember – született erre a világra.

Isten áldjon meg és segítsen meg minket ebben a szolgálatban. Ámen.

Nagy Sándor

Lele

A Krisztusba vetett hit áldása

Alapige: Máté 17,14–18

Bibliolvasás: Zsoltárok 34,1–10

Szeretett Testvéreim!

Bizonyára a felolvasott igeszakasz mindannyiótok számára ismerős, de hogy felelevenítsétek magatokban ezt a történetet, nyissátok fel Bibliátokat és olvassátok el e pár igeverset.

De mielőtt belekezdenénk az Ige magyarázatába, lássuk, mik ennek a bibliai történetnek az előzményei. Jézus valahonnan jön a sokasághoz, valahol volt, bár tudjuk, sohasem akart távol lenni az övétől. Csak olyan esetben történt ez meg, amikor szüksége volt az Atyával való együttlétre. Nagy vonalakban hasonlít ez a történet a Mózes eltávolzására, amikor ő felment a Sínai-hegyre Istenhez. A táborban maradottak, akikre Izráel népe volt bízva, tehetetlenek voltak a nép megfékezésére, és még maga Áron is tehetetlen volt a hitetlenség megállításában és a bálványoszor megöntésének a megakadályozásában. Jelen esetben nem volt olyan súlyos mértékű az ítélet, de a mindig békességre törekvő Jézus felháborodik. Mi az oka felháborodásának?

Már egyszer elmondta tanítványainak, hogy neki szenvednie kell majd azért, hogy a mindenkor előtérbe helyezett isteni terv, a főpapi áldozat megvalósuljon. A tanítványok ezt nem akarják megérteni. Hát az, aki csodatevő erővel rendelkezik, ha kell halottakat támaszt fel, ötezreket tart jól eledellel, vakokat, bénákat gyógyít, az nem szenvedhet kínhalált. Pedig mindez megtörtént és megtörténik, ahogy mi azt nagyon jól tudjuk, csak sokszor mégsem értjük, vagy nem akarjuk érteni. Ott áll Jézus a sokaság előtt, ahogy a mában is itt áll a mi gyülekezetünk előtt és örül annak, hogy ennyien összegyűltünk Őt hallgatni. A sokaságból pedig kiválik egy ember. Egy ember, akinek baja, nehézségei vannak és ő már nem tud mit kezdeni azon nehézségekkel, melyek már-már átcsapnak a feje fölött. Mi is gyülekezet vagyunk, sokaság, amely Krisztusához imádkozik, de hitkapcsolatunkban mind külön-külön keressük Jézust. Lehetnék ez az ember én is, vagy te is, bármelyikünk. Mert a világon két nagy embercsoport létezik: a már fájdmakkal megpróbált emberek, és még meg nem próbált emberek csoportja. Amíg a koporsó más udvarában van, addig nem olyan nagy a mi gyászunk, és valahogy könnyebben vigasztalunk másokat, de igazán akkor döbbenünk rá mások fájdmának mértékére, amikor mi is megpróbáltatunk és hordoznunk kell a keresztet. De azt maga Jézus jelenti ki, hogy „aki engem akar követni, vegye fel az ő keresztyét”. Ennek az édesapának pedig súlyos keresztye van. Ami a legdrágább neki, az a gyermeke. Azért aggódik, azt félti, azért igyekszik. De ki ne tenné ezt meg közületek is, amikor a gyermekéről van szó, akivel megáldott bennünket Isten, akiért ha kell éjt s napot egybeteszünk csak azért, hogy boldognak lássuk, és hogy ugyanolyan egészségnek örvendjen, mint a többi. Nagyon nagy áldás az egészség, testvéreim, csak az a baj, hogy mi emberek akkor tanulunk meg értékelni valamit, amikor az már nincs. Így vagyunk az ifjúságunkkal, az egészségünkkel, az embertársainkkal, sokszor sajnós a szeretteinkkel is. Teológus koromban alkalmam volt az Onkológiai Intézet kórházába járni és megpróbálni betegeket és a hozzátartozóikat

vigasztalni. Olyan mélyen szántott lelkembe az ott levő betegek hite és vágyakozása a gyógyulás után, hogy a mai napig sem felejtettem el az ott látottakat. Láttam olyan édesapákat is, és ma is látok, a közvetlen környezetemben, baráti társaságom családjában, de az én családomban is, akik mindennap ott vannak imádságaikkal, gyógyulásba vetett hitükkel Jézus előtt. A bibliai történetben szereplő ember nem nézte a körülményeket. Egy célja volt, megtalálni a gyógyulás reménységével azt, aki segíthetne szenvedő gyermekén.

Hogy örülünk megszületett gyermekeinknek, hogyan imádkozunk értük, hogyan képzeljük el magunkat apai-anyai szerepünkben, a mindig hűséges szülői szerepkörben, akik azért élünk, hogy önfeláldozva szeretetünkben részesíthessük őket. Ők pedig majd a mi büszkeségeink lehetnek, álmaink megvalósítói. De sajnos, nem minden esetben van így!

Először nem akarjuk hinni, hogy ez velünk is megtörténhet, hogy mi vagyunk azok, akik ilyen súlyos keresztet kell cipelnünk. De aztán rádöbbenünk a valóságra. Mindent megpróbálunk, járjuk a kórházakat, a jobbnál jobb orvosokat, mindenre készek vagyunk, nem nézzük az anyagi terheket, csak lássuk meg a gyógyulást és érezzük annak igazi örömét. Istenem, hányan szeretnék ezt a csodálatos érzést érezni a világon. Képzélték el, milyen boldogok voltak azok a sánták, süketek, vakok, bélpoklosok, akiket meggyógyított Jézus, vagy a 38 éve fekvő beteg, akinek senkije nem volt, hogy bevigye a vízbe.

Ez a remény vezette ezt az embert is. Már majdnem összeroskad a tehetetlenség, reménytelenség, szomorúság súlya alatt. Odaroskad Jézus elé. Elmondja panaszát és meghallgatásra talál. Már az is öröm számára, hogy Jézus, a Messiás, nem utasítja el, nem nézi le, érdeklí az ő nehézsége. De Jézus nem csak akkor volt ilyen nyíltszívű, hanem ma is az. Mindig kész meghallgatni, elfogadni azokat, akik hittel keresik. Az ember elmondja kérését, hogy már mindent megpróbált, hogy reménységgel fordult a tanítványok felé is, de azok nem voltak képesek a gyógyításra. A gyermek pedig szenved. A leírtak szerint feltehetőleg holdkóros vagy epilepsziás rohamai lehettek. A kétségbeesés vitte Jézushoz, mert a tanítványok nem tudták elvégezni a reájuk bízott feladatot. A szenvedő gyermek pedig hol a tűzbe, hol a vízbe esik.

Ez a lehetőség a mi gyermekeink esetében is fennáll. Hiába próbálunk meg mindent, ha nem az Úr vigyázza a mi gyermekeink életét. A tanítványok nem zárkóztak el attól, hogy megpróbáljanak segíteni, mert őket azzal a feladattal küldte ki Jézus a világba, hogy a tisztátalan lelkektől tisztítsák meg az embereket, de mégsem tudják végrehajtani azt, amit ez az ember elvár tőlük (10,1). Szomorúan, de be kellett hogy ismerjék tehetetlenségüket. Megkísérelték, de sajnos az eredmény elmaradt. Éppen ezért jogos a Jézus felháborodása, amikor végighallgatja az apa beszédét és ezt mondja: „hitetlen és elfajult nemzetség”. A hittel együtt ő maga készítette fel a tanítványokat erre a feladatra. Ő tudta, hogy a kapott erő által mindezt megtehetnék. Jogos volt tehát a felháborodása és az elkeseredése.

Olyan ez a felháborodás, mintha csak egy szülői felháborodás lenne! Ugye ismerős ez a ti számotokra is? Mintha a fülünkbe csengene szüleink szava: „megmondtuk, hogy mit cselekedjétek, de ti nem hallgattatok reánk”. Sokszor eszünkbe jut, de már későn, s lehet, hogy akkor a magunk kárán kell megtapasztalnunk, hogy hol is rontottuk el dolgainkat. Lehet, hogy súlyosnak tűnik a Jézus szájából az „elfajult” szó. De ebben az esetben lehet ezt a szót félrevezetettnek is fordítani, mert gyengének tündek a kihívással szemben. De ez egyáltalán nem mentesíti őket a felelősség alól, és azt más nem vállalhatja helyettük. Ez a mában sem változott. A hitetlenség oka ma is a sokféle hitetés, hitetetés, félrevezető világi propaganda, amely olyan divatos mostanság. Sokakat megté-

veszt ez a széles út. Sokszor szenvednünk kell hitetlenségünk csődje miatt, de mindezt meg lehet beszélni Jézussal, mert nála található kiutat, mely megmenthet minket.

Jézust megszorítja az a tény is, hogy mindjárt az első ütközetnél kudarcot vallottak az övéi. Mi lesz majd a végső küzdelem idején, ahol a „fenevaddal” kell szembenézni, ahogy a Jelenések könyve is megírja, ha már itt kétségbe esünk. Bár a 17. vers alapján úgy tűnik, Jézusnak szenvedés a tanítványokkal való együttlét, de ez csak pillanatnyi dorgálásnak tűnik, mert a ragaszkodást a tanítványokhoz és mihozzánk is nagyon jól érezzük.

A Szentírás nem említi, hogy milyen nagy lehetett az édesapa öröme, amikor gyógyultan látta gyermekét. Sem azt nem említi az Írás, hogy miképpen köszönte ezt meg, de természetesnek tűnik, hogy mindez megtörtént. Mint ahogy az is természetes, hogy sokan megköszönjük ma is az Ő segítségét, az Ő hűségét Annak, Aki vigyáz arra, hogy a gyermekeink ne essenek e világ tüzébe-vizébe, hanem megtalálva az igazi utat, kövessék Jézust. Jézus érezteti azt, hogy bármikor kész elfogadni minket, és bármikor kész segíteni, csak nekünk bízunk kell benne. A gyógyulás itt olyan nyilvánvaló, hogy a jelenlevő tanítványok elgondolkodhattak rajta, és később ezért kérdezik meg tehetetlenségük okát.

Ott bizonyára nagy hatással volt a sokaságra és a tanítványokra, hogy Jézus megkönyörült a súlyosan beteg gyermekek. Ezt a gyógyulást mi is kérhetjük szereteteink, felebarátaink számára, még akkor is, ha erre a betegség és szenvedés kényszere vezet. Az imádság támogathatja bennünk ezt a hitet. Neki imádságos, nyílt szívre van szüksége. Jól látja a mi szenvedésünket, hiányosságainkat, de csak akkor segít és ad erőt, ha ebben mi is bízunk és mi is akarjuk. Ebbéli akaratunkban és hitünkben támogasson és szenteljen meg minket az Úr Jézus Krisztus. Ámen.

Varga László

ny. lelkipásztor
Marosvásárhely

A fiatal Dávid

(Ifjúsági istentiszteleten)

Alapige: 1Sámuel 17

Háború volt akkor is Isten népe és Isten ellenségei között. Ez a háború már nagyon régen megkezdődött, a Dávid ideje előtt. Ez a háború azóta is tart, körülbelül hármezer esztendeje kezdődött és tartani fog. Csak Isten tudja, hogy még mennyi ideig tart, amíg el nem jön a vég. És mindig erősebb a másik fél, mint Isten népének serege. Felolvastam, hogy nézett ki ez a filiszteus harcos. Óriás termet, páncélba öltözve, dörgő hanggal. Hát ezt egyszerű katona le nem győzheti. Vele szemben reszketve, dideregve, félve, de ott állt az Isten népe. Nem szaladt el, ott állt, várt valamit. Mind a két fél várt, egyik sem volt még kész a harcra, mind a két fél erősítést várt a maga oldaláról. Köztük volt a völgy. Se innen, se onnan nem lehetett átmenni rajta. Ebben a várakozásban helyt állt azért az a sereg. Gyáván, félve, kevés hittel, de nem szaladt el.

Akkor jött ez a kölyök. Ez a kamasz kölyök, ez a Dávid. Nyolc testvér között a legfiatalabb. Szó sem volt arról, hogy ő háborúba menjen. Ott voltak az idősebb testvérei a megfelelő számban, hárman a nyolc közül. Ott voltak a seregben, teljesítették a kötelességüket. Ki vette volna számba ezt a kamasz kölyköt, aki akkor olyan tizenöt-tizenhét éves lehetett. Elküldik, vigyen a testvéreinek egy kis elemőziát. Érdekes, hogy sajtot kellett vinni az ezredesnek, úgy látszik, a baksis már akkor is divatban volt. De nem ez

volt számára a fontos, hanem hogy végre ő is oda mehetett. A fiatalságnak, a kamaszságnak minden vonása benne van ebben a történetben. Kíváncsi. Szaglászik. Ide megy, oda megy, hallgatózik. Roppantul érdekli a dolog. Úgy szeretne benne lenni! Nem engedik oda, de legalább lásson, halljon. Dicsekszik. Hencceg. Igazi kamasz.

Meghallja, hogy ez a filiszteus csúfolja Istent. És csúfolja az ő népét. Akkor dertül ki, hogy csak ő fiatal, a többi öreg. Mert az, hogy ki fiatal és ki öreg, az nem attól függ, hogy ki hány éves. Abban látszik meg, hogy az öreg, legyen akárhány éves, így beszél: „Rettenetes, ami itt történik. Ez a semmirevaló filiszteus így gyalázzhatja a mi népünket és a mi Istenünket? Hát nem akad senki, aki legyőzze? Mit csinál a király? Mit csinálnak a vezérek? Vannak köztünk nagy harcosok, egyik sem megy oda? Mi lesz már itt, hogy senki se áll ki ezzel a filiszteussal?” Így beszélnek az öregek.

És hogy beszél ez a kölyök? Azt mondja *Az én Istenemet meri ez gyalázzni? Az én népemet meri szidalmazni? Én ezt nem tűröm! Én szembeállok vele! Én vállalom a harcot! Mert Isten az én Istenem, a nép az én népem, a gyalázat az én gyalázatomban, egy életem, egy halálom, én nekiszököm!*

Aki így beszél, az fiatal. Lehet tíz, vagy nyolcvan esztendő, egyformán fiatal.

Persze, nem veszik komolyan. Minket sem vesznek komolyan. Mert a háború ma is folyik. Háromezer évvel ezelőtt, kétezer, egezezer, ötven évvel ezelőtt és ma is, egyformán. Szemben áll velünk Világóriás. Hogy ott filiszteusnak hívták, meg Góliátnak, később Római Birodalomnak hívták, vagy Napóleonnak, miért mondjam a jól ismert közelebbieket, olyan mindegy. Mindegyikben van egy közös tulajdonság, évezredek során át. Hogy ki nem állhatja Istent. Mert ő akar lenni az isten. Ő akar lenni a hatalom. Jöhettek az évszázadok, az évezredek. Jött a Római Birodalom, jött az ateizmus, jöttek az ideológiák, jött a pénz hatalma. Mit csinál olyankor a keresztyén ember? – Keresztyén emberek, nem hitetlenekről beszélek! Rólad beszélek, testvérem, aki most is itt vagy a templomban. – Általában azt mondjuk, hogy rettenetes. Senki sem áll ellen? Micsoda szégyen! De én...? És jönnek a kifogások és a mentegetőzések.

Isten pedig azt parancsolja, Dávidot például állítva elé: *Légy fiatal! Tudd azt mondani, hogy én! Én vállalom. Én vállalom akkor is, ha senki más nem vállalja. Én vállalom akkor is, ha mindenki ellenem beszél. Én vállalom és szembeállok Világóriással. Nem karddal, nem dárdával, nem fegyverrel, hanem a szeretet Urának, a mindenható Istennek nevével. A magam helyén vállalom ezt. A magam helyén. Ott van mindenütt Világóriás. Nem kell azért kimenni a két hegy közé, a csatasíkra. Csak az kell tudni, hogy én nem fogom magam alávetni Világóriás uralmának. Én Isten mellett maradok, a hitem mellett, a becsületem mellett, Isten törvénye mellett, és azt nem engedem. Én nem! Ha kell, egyedül maradtan sem.*

Amikor Illés próféta úgy sírt, hogy Uram engedd, hogy haljak meg, mert egyedül maradtam és nem bírom tovább, azt a feleletet kapta, hogy egész Izráelben – gondoltok meg, az egész nemzetben, egy országban – még van hétezer ember, aki nem hajtott fejet Baálnak, a Világóriásnak akkori neve előtt. Talán egymást sem ismerik. De az a hétezer ember meg fogja tartani az egész népet. Ha úgy látod, hogy egyedül maradtál, ne félj. Akad még hét-nyolcezer ember ebben az egyházban, ebben a népben, aki megmarad. És ha te is egy vagy a hétezer közül, együtt fogtok győzni.

Dávid, a kölyök, odaáll. Először persze leintik. Mikor a nagyobbik testvére meghallja, hogy miről beszélget, hazazavarja: *Eredj haza a juhok közé, odaváló vagy, mit akarsz te itt, mit tátod a szád? A gyermek eloldalog, más irányba fordul, de a végén csak odakerül a király elé. Addig jár, kel, mozog, nyüzsög, amíg a végén odakerül a király elé. A király is azt mondja neki: nem vagy arravaló, édes fiam, kár az életedért. Agyonüt, megöl, megesz ez a Góliát.*

Uram, engem nem, mert én olyan vagyok! És elkezd hencegni. Mosolyognivaló, amit mesél ez a kölyök. Hogy ő az oroszánt elkapta a szakállánál fogva és a késével megölte. Persze, hogy nem igaz. De mondja. Talán még hiszi is. Mert ő igen, ő bátor, ő neki-megy. Miért? Mert nem képes eltérni a gyalázatot. Az ő fiatal lelke nem tűri a gyalázatot. Nem tűri, hogy megszegyenítsék. Nem tűri, hogy csak nézse a többiek gyávaságát. A sok vénnek az időtlenkedését, aki öreg akkor is, ha csak húszesztendő, mint a bátyja. Neki ne magyarázzák azt, hogy ő gyenge. Neki Istene van. És ez az ereje. Ő tudja, hogy neki van Istene. Ő tudja, hogy bízhat az ő Istenében. Ha agyonveri a filiszteus, az sem számít, akkor is Isten kezében van. De ez nem történhet meg. Mert Isten népével nem történik az meg, hogy alulmaradjon. Mert ennek a seregnek győznie kell, mert ez Isten serege, és Isten vele van. És ő az Isten nevével nekimegy, ha kell, a kútnak is.

Most a király átadja a saját fegyvereit. Dávid botladozik benne, idegen fegyver. Ó, hányszor akarnak ránk erőltetni idegen fegyvereket. Ajánlgatják: Csináld így, legyél okos, akkor majd győzni fogsz. Hajolj meg, alkalmazkodj, akkor megmaradsz. Tanulj másoktól. Németektől, oroszoktól, Amerikától, mikor ki van soron. Mennyi mindent mondtak csak a mi nemzedékünk életében! A te fegyvered igen gyenge. Az a te kicsi hited, az a te reformátusságod, hát az nem elég. Okosabbnak, nagyobbannak kell lenni. Úgy kell harcba menni.

Dávidnak több esze van, mert ő fiatal. Ő gyerekesen tud gondolkozni, tehát okosabb, mint az öregek. Ledobja magáról az idegen fegyvereket. Azt mondja: hagyjanak nekem békét, van nekem saját fegyverem. És elindul a parittyával.

Azért ne gondoljuk, testvéreim, főleg fiatal testvéreim, ne gondoljátok azt, hogy Dávid úgy ment neki Góliátnak, hogy először volt parittyá a kezében. Az úgy nem megy. Csak Istenre hagyatkozni, úgy, hogy én nem teszem meg a magam kötelességét, az nem megy. Ha nem is igaz az, amit Dávid ott henceg, hogy ő elkapta az oroszán szakállát és beleverte a kést, de hogy a parittyázást gyakorolta öt éves kora óta, az biztos. Hogy ő tudta, hogy azt a követ, azt a kicsi vacak követ hogy kell azzal a bőrdarabbal úgy hajtani el, hogy az pontosan célba találjon. Azt meg kellett tanulni. A hitet meg kell tanulni. Az Istenbe vetett bizalmat gyakorolni kell. Akár a tanulásban, akár a munkában, akár a becsületben, a helytállásban. Akár abban, hogy mikor más azt mondja, hogy ülj helyt és hallgass, akkor én nem ülök és nem hallgatok, mert nekem van igazam, mert igenis, beszélni kell és cselekedni kell, és harcolni kell, és dönteni kell. És magad is csodálkozva veszed észre, hogy sikerül. Csodálkozva veszed észre, hogy ma is sikerül. Most talán nem sikerült. Hol volt a hiba? A parittyám nem volt elég jól meghúzva. A követ nem elég jól választottam ki. Nekem csak ennyi van, de azt pontosan ki kell tudni használni. A hitemet, a tudományomat, a becsületemet, a helytállásomat. A népem iránti szeretetemet. A történelmet, amit megtanultam. A Szentírást, ami a lelkemig hatolt. Az imádságot, amivel minden nap Isten elé állok. Ezt minden nap gyakorolni kell ahhoz, hogy a végén, amikor életed nagy küzdelme elé kerülsz, mikor nagy döntés előtt állsz, akkor azt tudd mondani, hogy lehet Góliát akármilyen nagy, lehet az egész világ akármilyen hatalmas, én a magam eszével, hitével, tudásával, amit be-gyakoroltam, Isten nevében, Isten akarata szerint, a mindenható Isten segítségével bízva én döntök, én vállalom, én harcba indulok.

Így indult neki Dávid. Képzeljük el a jelenetet. Ott áll Góliát, hatalmában, dicsőségében, páncéljában. Annyi fegyver van rajta, hogy már ő sem bírja, a pajzsát előtte viszi egy másik, egy szolga. Végül megcsendülnek a kürtök a zsidók felől. A párbajra hívó kürtök. Felelnek rá a filiszteusok. A két hegyélen felsorakozik a két sereg. Mind várják, hogy most mi lesz. A filiszteus harcba indul teljes fegyverzetével. Vele szembe jön egy gyerek. Egy ingben, saruban, egy bottal a kezében, a parittyája még csak nem is látszik, fürgén szalad ki a mezőre. Csúfság, a filiszteusok felmorajlanak. Csúfot akarnak üzni

belőlünk ezek a zsidók? Góliát dühbe gurul. Ilyent küldenek ellenem? Ezzel akarnak engem kicsúfolni? Na, gyere ide! Megecszlek!

És akkor felhangzik a csatatéren egy fiatal kiáltás: Igen, te karddal, dárdával, pajzs-szal, páncéllal, minden hatalommal jössz ellenem. Nekem nincs egyebem, csak Istennek a neve. De ez erősebb, mint a ti egész seregetek. Én tudom. Én biztos vagyok benne. És le foglak téged győzni. És levágom a fejedet.

Mégis gyerekes hengegés. De nem gyerekes érzés van mögötte. A felnőtt keresztyén embernek, aki felnőtten is fiatal tud maradni, és fiatalon is felnőttként tud viselkedni, annak a szava.

És megperdül a parittyá, eltalálja az egyetlen sebezhető pontot, a filiszteus homlokát.

Vajon Dávid csinálta ezt? A Dávid szakértelme, ügyessége? Nem. A mindenható Isten legyőzi Világóriásnak minden egyes újraeledését. Az igehirdetés parittyájával, a hitnek helytállásával, azzal a kövel, ami ott csak egy parányi kavics volt, de később Péter attól kapja a Kőszikla nevet, mert akkor már Krisztus előtti felnőtt hitté változott. De ugyanarról a kőszikláról van szó, a fundamentumról. Isten azt akarja, hogy az ő népe győzzön, és akkor az győzni fog. Ha vállalja. Ha nem vállalja, szaladhat, nyöghet, panaszkodhat, sírhat, jajgathat, ahogy mi szoktuk, de győzni nem fog. Nem is érdemi meg. Nem is kell, hogy győzzön, ha csak szegyet tud hozni Isten nevére. De a Dávid kicsi parittyája többet ér, mint Izráel egész serege fent a hegy tetején.

És ez mindig így történik. Mert ezer esztendővel azután, hogy ez a történet lezajlott, valahol, a mai Palesztinának nevezett kis országocskának egy kicsi hegyi városkájában megszületett egy gyermek. Annak a gyermeknek a születése sokkal kisebb jelentőségű dolog volt a nagyvilágban, mint Dávid kezében a parittyában lévő kavics. Igaz, észreveték. Mindig észreveszik azt az emberek. Figyeljétek meg, hogy Isten kicsi kavicsait az emberek mindig észreveszik. A barátok is, az ellenségek is. Világóriást akkor éppen Heródesnek hívták, küldi a katonákat: megölni, kiirtani! De nem lehetett. Aztán elelt harminc esztendő. És harminc esztendeig nem történt semmi. Talán már azt hitték, talán már a pásztorok, a bölcsek is azt hitték, hogy tévedtek. Talán nem is volt igaz, csak úgy álmodták. De harminc év múlva előáll egy egyszerű ember, az egyszerű falusi emberek ruhájában. Lábán egy egyszerű bőrtalp, egy saru, úgy gyalogolt végig az országon. Beszélt és segített, gyógyított. Észrevették. Az is csak egy parittyakő volt. Jézus Krisztus egész élete és magatartása ebben a nagyvilágban nem volt több, mint a Dávid parittyaköve. De észrevették, meghallották. Barátai és ellenségei. És szembeállt vele Világóriás és megölte. De feltámadt! Azután jött a Római Birodalom és kihirdette, hogy aki Jézusban hisz, azt meg kell ölni, és megölte őket. De a Római Birodalom összeomlott, a Jézus egyháza pedig él! Azután belülről támadott Világóriás. Megfertőzte belülről a hitet. Belehozta a maga egész régi tanításrendszerét. Lett belőle pápai hatalom. Máglyákon égettek el azokat, akik azt mondták, hogy egyedül csak az Úr Jézusban kell hinni, mert úgy van megírva. Az egész nagy birodalom darabokra szakadt, de az evangéliumot tovább hirdetik. Aztán jött a nagy tudomány, jött a materializmus, a 19. században hatalmasan győzött. Mindenről kiderítette, hogy nincs szükség Istenre. De jött a 20. század elején az új tudomány, nem is keresztyén tudomány, csak egyszerűen a tudomány, mely kiderítette, hogy az egész materialista szemlélet téves nyomon járt. Amit a 19. században a természettudomány tanított, az mára érvényét veszítette. A helyzet egészen más! És ma már nincs az a tudós, aki ki merné mondani, hogy csak az anyag létezik és nincs az egész világ felett „valami”, ami az ő számára talán érthetetlen, megmagyarázhatatlan, de valami olyan dolog, amit ő nem tud ésszel felérni, nem tud a lombikjában megfőzni, nem tud a mozsarában összetörni, mert itt többről van szó. Jöttek az ideológusok. Hitler, Sztálin, mások, bőségesen. Kimondták, hogy a keresztyénség elavult dolog, polgári szemérmesség, el kell tüntetni. Hol vannak ma ezek az urak? Hol vannak ezek az ideológiák? De a hit él. Mindig csak annyit ér, mint a Dávid apró parittyaköve, kölyöksége, kamaszsága.

Mindig csak annyit ér, mint az a kő a parittyában. De egymásután hullanak le Világóriásnak a fejei, mint a mesebeli hétfejű sárkány fejei. Egyik a másik után. Most itt van a pénz. Mindenki azt mondja, hogy hajolj meg a pénz előtt. Csak az a fontos. Szerezz magadnak autót, házat, vagyont. Ha itt nem találsz, menj ki Nyugatra, ott kolbászból fonják a kerítést, éppen a te számodra fonják, csak vedd le a kerítésről. Ez is el fog múlni. Az is össze fog omlani. De a hit akkor is megmarad. Krisztus neve akkor is szent lesz. Isten nevében akkor is győzni fog az, aki benne bízik!

Csak merjünk Dávidok lenni. Kinevetett, hencegő kamaszok, akik egyet tudunk: a felelősség a miénk. Értem, magamért, Istenért, nemzetemért, egyházamért. Én vállalom. Egyedül is vállalom. Ha senki nem áll mellém, akkor is vállalom. Isten szolgálatát, népem szolgálatát. Mert megéri. Mert ember akarok lenni, Isten gyermeke akarok lenni, nem akarok szolgálja lenni, nem akarok lehajtott fejjel élni, a tükörrel becsületesen akarok szembenézni. Én nem akarom magam feláldozni semmiféle Világóriásnak a szolgálatában, én ember akarok lenni, Isten gyermeke, királyfi.

Ha ezt vállalod, akkor halld meg a Jézus szavát: Ne fél, én veled vagyok, megsegítek és megőrizlek téged. Én élek, ti is élni fogtok! Ámen.

Kegyelmes Istenünk, köszönjük, hogy biztatsz és bátorítasz minket. Mert legtöbbször olyanok vagyunk, úgy gondolkozunk, úgy élünk, úgy beszélünk, mint a te régi néped ott a hegyen. Helytállunk, most is itt állunk előtted. Köszönjük, hogy megadtad nekünk, hogy itt állhatunk. Köszönjük, hogy ha körülnézünk, láthatjuk, hogy nem egyedül jöttünk ide, mások is helytállanak. Talán azok, akiket a leggyengébbeknek gondoltunk, akikre talán nem is számítottunk, itt vannak. A te néped vagyunk, együtt vagyunk, előtted állunk, és előtted megállunk. De sokszor olyan gyengén, olyan bizonytalanul. Most, amikor Igéd tükrébe nézünk, nem tudunk mást tenni, mint bocsánatot kérni Tőled. Hányszor gondoltunk arra, hogy más miért nem cselekszik, de mi nem cselekedtünk. Hányszor mondtuk el, milyen szegény, hogy senki sem vállalja, amit vállalni kell, de mi nem vállaltuk. Hányszor mondtuk el, hogy erősen bizonytságot kellene tenni, de mi meghunyászkodtunk. Hányszor mondtuk el, hogy ki kellene állni a harcra, de mi otthon maradtunk. Gyávák vagyunk, Urunk. Annyi esztendő alatt megtanultuk, hogy hallgatni kell, hogy a gyávaság az egyetlen életheletőség, hogy nem szabad kiállni, mert levágják a fejünket. Nagyon elgyávultunk, Istenünk. Adj nekünk új lelket, új hitet, új erőt. Megújult hitet. Nem mást. A hitünk igaz, tudjuk, hogy igaz. A hitünk biztos, tapasztaltuk, hogy megtart. A te erőd ugyanaz. Életünkben sokszor kellett hálát adnunk azért, hogy velünk voltál. Újítsd meg a mi hitünket és adj nekünk erőt Szentlelked erejével, hogy ne csak higgyünk, de cselekedni is képesek legyünk. Hogy ne csak hálát adjunk azért, ami volt, de előre is bízni tudjunk benned. Tanuljunk meg előre hálát adni azért, hogy te velünk leszel és meg fogsz szabadítani. Add, hogy győzzön a hitünk ereje. Add, hogy a becsületesek ereje győzzön. Add, hogy aki jót akar, eredményes legyen a jó akarata. Aki rosszat akar, állítsd meg kardját, dárdáját, sisakját, állítsd meg a hit parittyakövével, gondviselésed erejével. Add, hogy az győzzön, aki a Te nevedben indul harcra. És ha mi idősebbek már nem vagyunk erre alkalmasak, álld meg ifjúságunkat, ők győzzenek, a fiatalok, a semmibe vettek, a kölyöknek tartottak, őket erősítsd meg, hogy legyenek bátor, erős, új nemzedékké, és amit mi elrontottunk, tudják ők helyrehozni. Amit mi elgyávászkodtunk, ők tudják megvalósítani. Áldd meg őket, segítsd meg őket, hogy erősek és bátrak legyenek. És ha nem lesz semmi egyebük, csak a Dávid parittyája, azzal tudjanak küzdeni, harcolni, mindig a Te nevedben, mindig Benned bízva, a Te erőd legyen az ő erejük. Így áldj meg bennünket, Urunk, a mában, így áldj meg holnapunkban is, és vezesd győzelemre a Te népedet. Engedd, hogy a mi népünk a Te népeddé váljon vagy maradjon. A Te népeddé. Vezess minket áldott, boldog, új életre az Úr Jézus nevével, az Ő erejével. Ámen.

Lectio continua

Fazakas Sándor
Derecske, Magyarország

Bocsásd meg a mi vétkeinket...

Alapige: Máté 6,12
Bibliaviasítás: Máté 25,42–43

1. *Amivel adós maradtam.* Az evangéliumok a bűn alatt nem is annyira a törvények konkrét áthágását értik, mint sokkal inkább azt, amit elmulasztunk, amivel adósok maradunk. Az utolsó ítéletkor ebben az értelemben hangzik a számonkérés: „Mert éheztem és nem adtatok ennem, szomjúhoztam és nem adtatok innom, jövevény voltam és nem fogadtatok be, mezítelen voltam és nem ruháztatok fel, fogoly voltam és nem látogattatok meg.” A Miatyánk ötödik kérése nemcsak arról szól, hogy szóban és tettben vétkeztünk felebarátaink ellen, hanem elsősorban arról, amivel adósa maradtunk egymásnak. Gondolj a gyászolókra, akik egy jó szót, bátorító szót vártak tőled és a vigasztaló szó mégis elmaradt. Amikor a 90. zsoltár rejtett, titkos bűneinkről beszél: „Elédbe vetted a mi álnokságainkat, titkos bűneinket a Te orcádnak világa elé”, akkor tulajdonképpen arról beszél, *amit nem cselekedtünk meg*, mert nem volt bennünk elég szeretet. Gondolj azokra a szomorú emberi sorsokra, melyeket részben magad idéztél elő azzal, hogy nem tetted semmit, gondolj azokra a sebekre, melyeket jóllehet nem te ejtettél, de nem is láttad meg őket, gondolj azokra a segélykiáltásokra, melyeket nem hallottál meg, mások félelmére, melyeket nem vettél észre, mások kétségbeesésére, mely nem hatott meg. S közben rendületlenül, nyugodtan mentél a magad útján azzal a meggyőződéssel, hogy nem vétkeztél. S még azt kérdezted: „Hát követtem el valami rosszat? Mit vétettem?”

Ha valami kézzelfogható bünt követtem volna el, akkor hideg volnék. De sem hideg nem vagyok, sem hév, csupán „lágymeleg”, s ez a legborzalmasabb. Ezért mondja az Úr: „...kivetlek téged az én számból” Lágymelegként járom az utam valami nagy belső, öncsaló nyugalommal, semmi sem zavar, és úgy érzem, hogy senki sem tehet nekem szemrehányást. Magabiztosan vallom, hogy mindig helyesen cselekedtem, senkit nem bántottam. Igen, csak eközben úgy elmentem a másik mellett, mint az irgalmas samaritanus történetében a pap és a lévita a kifosztott, félig agyonvert ember mellett, aki ott feküdt az út porában.

Az utolsó ítéletkor ezt a magatartást kéri számon az Úr. Hogy mit fogunk válaszolni? Azt már is tudjuk: „Uram, mikor láttuk, hogy éhezted, vagy szomjúhoztál, vagy jövevény voltál, vagy mezítelen, vagy beteg, vagy fogoly voltál és nem szolgáltunk volna neked?” Fűzzük tovább a gondolatot: ha így láttuk volna, melléd álltunk volna és segítettünk volna. Ő majd igazat ad nekünk: valóban semmit sem láttatok, hisz nem volt bennetek szeretet. A gazdasági menekültek áradata, a tömegsírok, a félelem, az elpusztított területek, a rommá lőtt falvak és városok, egyszóval a sok nyomorúság annyira érzéketlenné és keményszívűvé tett, annyira megváltoztatott bennünket, hogy észre sem vesszük, hogy vakok és süketek lettünk.

Egy-egy gyászjelentést, melynek régebb nagyobb figyelmet szenteltünk, ma már részvétlenül szemlélünk, félretaszítjuk, tudomást sem veszünk róla, mert már belőle is túl sok van. Úgy vagyunk a mások szenvedésével, mint az ultrahanggal, melyet képtelenek vagyunk meghallani. Olyanok lettünk, mint akinek egy erős robbanás tönkretette a dobhártyáját és süket lett.

Részvétlenségünkön, vakságunkon és süketségünkön már csak az segít, ha *Jézusra nézünk!* Aki látni akarja a világ minden szenvedését, nézzen Jézusra, benne találja meg azt, hiszen Ő azt magára vette. Ő látja a szenvedőket, hallja a magányos ember elfúló hangját, a kifosztottak jajszavát. Őrajta *sebet ejt* a haldokló, a halálosan megfenyegetett ember félelme. Ő hallja a foglyok sóhaját, vállán hordja mindannyiunk gondját. Ő *elindul* a névtelenek, az elhagyottak felé. A mi bűnünk az, hogy mi sem nem látunk, sem nem hallunk, s ezért el sem indulunk, a helyünkön maradunk.

2. *A 16. század legnagyobb felfedezése.* A Szentírás bűnnek nevezi az engedetlenséget, az Istentől való elszakadást. De Isten nem csak azt tudja, hogy hol szorít a cipő, hanem azt is, miképpen lehet azon segíteni. Csak a bocsánat segít. Ezt ismerték fel a reformátorok, azt, hogy a bűnös emberen csak az segít, ha Isten megbocsát. Ez akkor is nagy felfedezés volt s azóta is az. A 16. században az atombombát még nem, de feltalálták a puskaport, felfedezték Amerikát és megkezdődött a könyvnyomtatás. Ebben a rendkívül izgalmas, eseménydús, sok feltűnést keltő 16. században néhány férfi arra a csendes felfedezésre jutott, hogy az emberen nem egyéb felfedezések és találmányok segítenek igazán, hanem a bűnöknek bocsánata. Úgy hatott ez, mint az ájulásból magához tért ember, mint a hegyen épített város, mint a fény a sötét éjszakában. A Miatyánk kérései közül ez a legcsendesebb csinált világtörténelmet. Igaza van Nietzscheknek: „A legcsendesebb szavak kavargják a legnagyobb vihart, s ami galamblábakon jár, megmozgatja a világot.”

3. *Kenyeret és bocsánatot.* A Miatyánk ötödik kérése egy *és* kötőszóval kapcsolódik az azt megelőző negyedikhez. Miért? Mert a kettőt együtt kell kérni: adj Istenem kenyeret és bocsásd meg a bűnömet! Isten ezzel a sorrenddel azt akarja tudomásunkra hozni, hogy a kenyérhez bűn tapad, hogy kenyérharcunk, kenyérgondunk vétkessé tesznek bennünket. De az *és* kötőszó még azt is jelenti, hogy az embernek mindkettőre szüksége van, a testnek kenyérré, különben meghal, a léleknek bocsánatra, különben kétszer hal meg, nemcsak testére nézve, de lelkére nézve is, nemcsak a földi életre, de az örök életre nézve is. A korgó gyomornak erős a hangja, megszólal és figyelmeztet. De a lélek hangja halk, sokan meg sem hallják. A lélek csak sóhajtani tud. Hallod-e? Az ember nemcsak kenyérral él, de a földi és istentelen materializmus éppen azt akarja elhitetni, hogy az ember *csak* kenyérral él. A Krisztustól tanult imádság azt hirdeti, hogy az ember nemcsak kenyérral él, hanem Istennek minden Igéjével. Mi gyakran megkérdőjelezzük e két kérés sorrendjét, és arra a következtetésre jutunk, hogy a bocsánat a kenyérnél is fontosabb, ezért az nem utána, hanem előtte kell hogy álljon. Az ember egy fordított sorrendet tart helyesnek De a Krisztustól kapott sorrendnek mély értelme van. Isten nagyon jól tudja, hogy miért helyezte előbbre a kenyérért való kérést. Isten végtelenül nagyvonalú, Ő nem üzletel, mint mi. Mi csak azoknak adunk kenyeret, akik szerepelnek a kimutatásunkban, akik látogatják az istentiszteleteinket, és azzal a párttal szimpatizálnak, amelyel mi. De Isten kenyeret ad az embernek még mielőtt az ember bocsánatot kérne. Isten esője egyformán hull jókra és gonoszokra, napjának fénye ráhull igazakra és hamisakra. Mekkora királyi nagylelkűség!

De ezt a sorrendet félreérteni sem szabad! Ha azt a következtetést vonom le ebből a sorrendből, hogy a kenyér fontosabb a bocsánatnál, akkor félreértettem a sorrendet. Valaki, aki évekkel ezelőtt a földi és istentelen materializmusnak szolgált, ezt mondta egy nagygyűlésen: „Adjatok kenyeret az embereknek és paradicsommá lesz a föld és a gondok egy csapásra megoldódnak!” Szomorú volt látni, hogy buzgó református emberek is mély egyetértéssel bólogattak. Ha azt mondta volna, hogy az egyház a nehéz szociális viszonyok között egyszerűen elfelejtette a kenyérért való könyörgést és azt hitte, hogy korgó gyomrú embereknek is lehet prédikálni, akkor igaza lett volna. De ő a kenyér ké-

rését akarta a középpontba állítani és a bűnét bagatellizálni. Ezért nem volt igaz! Ez a bűnös föld azért, hogy mindenkinek jutna kenyér, lehet Eldorádó, csodaország. De Édenkert soha! Még az első osztályos gyermek is tudja, hogy a kenyér mellé egy lelki minimum is kell, vagy játék, vagy ahogy Dosztojevszkij főinkvizitora mondja: csoda.

A kenyér pusztá léte még nem jelent a földön paradicsomi állapotot. De a bűnök bocsánata sem jelenti azt, hogy visszatérne az Édenkert. De egy biztos: több lesz a békeség! Elképzelhető, hogy az ember, aki megtalálta lelki nyugalmát a bűnbocsánat révén, felhagy telhetetlen vagyonszerzésével s nem halmoz többé bűnre bűnt.

Aki semmi jelentőséget nem tulajdonít a bűnbocsánatnak, vajon mit mondana arról a gazdáról, aki jóllehet a jószágát naponta eteti és itatja, de hónapokig nem takarítja ki az istállót? Az ilyennek jószága a tele jászol mellett is elpusztul, saját szennyében. Ilyen ostoba gazda nincs a világon, de olyan ostoba ember van, aki azt hiszi, hogy évekig ki lehet bírni bocsánat nélkül. Mi nagyon jól tudjuk, hogy miért kell minden vasárnap idejönni s miért kell az Igére figyelni. Az ember *bocsánatból él*, a kegyetlen és irgalmatlan világ pedig elpusztul a maga szennyében. Ülhetsz a kapitalizmus aranyrúdjai mellett, és hányan ültek a kommunizmus ingyen terített asztalánál, de ahol nincs bocsánat, ott elpusztul az ember.

4. *Aki nem érdekelt a megbocsátásban.* Az, hogy bűneim bocsánatát kérem, nem jelenti azt, hogy még nincs bocsánat, hogy Isten csak azután fog megbocsátani, hogy a bocsánat csak követi a kérést. A bocsánat kérése mást jelent, azt, hogy az ember nemcsak felismerte minden baj okozóját, de azt is, hogy hogyan lehet azt orvosolni. Sok ostoba dolog van ezen a világon, de a legnagyobb ostobaság az, hogy miközben van bocsánat, azaz megtörtént a bocsánat, az emberiség mégis úgy él, mintha nem lenne bocsánat. Van bocsánat!!! Az a hely, ahol Isten ezt a bocsánatot felajánlja, az a keresztyén egyház, melynek tagjai Igét hallgatnak, meg vannak keresztezve és úrvacsorával élnek. Tehát örökké a bocsánat. Mégis oly keveset tud a világ az egyházzól. Nemcsak azért, mert a bocsánat evangéliuma még nem érkezett el mindenkihez, de azért is, mert van valaki, aki nem érdekelt abban, hogy bocsánatot nyerjünk, sőt, ellenkezőleg, akkor örvend, ha vádolhat. Ez az ördög. Luther szerint az ördögnek ez a legjobb üzlet.

a) Neki gyakran sikerül, hogy *saját bűneinket felnagyítva* megbocsáthatatlanoknak lássuk, ahelyett, hogy a bocsánatot látnánk nagynak. Ő azt akarja, hogy csak a magunk bűneire nézzünk, és nem Krisztusra, akitől minden bocsánat származik. Ezért vagyunk olyan kétségbeesettek, ezért nem vesszük a fáradságot, hogy a bocsánatot elfogadjuk, annak örvendjünk és belőle éljünk.

b) Az ördög azt akarja, hogy bűnbocsánat helyett *mások bűnei felől érdeklődjünk*. Mennyire érdekel bennünket a mások bűne! Mennyi időt elvesztegetünk, míg mások bűneiről fecsegünk, őket kikacagjuk, kritizáljuk és elítéljük, mintha semmi okosabbat sem tehetnénk, tudniillik, hogy hirdessük nekik a bűneik bocsánatát!

A Nap nem teheti, hogy ne süssön, a madár sem, hogy ne énekeljen, a virágnak ki kell nyílnia, a tűz azért van, hogy égjen, így a megbocsátás is a bocsánat végett van. Az a bocsánat, mely nem bocsát meg, nem bocsánat. Azért érez a világ oly keveset abból, hogy az egyház só és fény, mert benne a mások bűne jobban érdekel minket, mint a bocsánat, mellyel nekik tartozunk. Nekünk nem vádolni kell, nem keresni, hogy ki a hibás. Az előítéletekkel, megbélyegzéssel, tömeges vádaskodásokkal szemben a Krisztus egyházának egészen komolyan és hangosan kell hirdetni: mi megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek, nemcsak egyszer, de hetvenhétyszer is. Mert az ember bocsánatból él. Ámen.

És ne vígy minket kísértésbe

Alapige: Máté 6,13a
Bibliaalvasás: Máté 4,1–11

1. *Ezernyi veszély leselkedik az emberre.* A Miatyánk hatodik kérése erről beszél. Sok minden fulladhat kudarcba és pusztulhat el csupán azért, mert az ember rossz lóra tesz és hamis kártyások közé keveredik. E kérés magyarázatához ezt mondja Luther: „Kísértések vesznek körül bennünket és nincs menekvés.” Szerinte a világ tele van ördögökkel, akik valóságos hajtóvadászatot folytatnak az emberek után. Jobb híján ezért vágta az ördöghöz a tintásüveget, amikor úgy érezte, hogy kísért az ördög. Vajon mindez csak egy középkori rémálom? A kísértő egyetlen célt tűz maga elé, hogy kitépje az embert Isten kezéből. Azt akarja, hogy életünk kisebb-nagyobb eseményei, kedvtelései, szenvedélyei által elveszítsük az Istennel való kapcsolatunkat. Ez az Istentől való elszakadás nem abban jut kifejezésre, hogy Prométheuszként rázom az öklömet az ég felé.

Tartalmilag nem változtat, ha a Miatyánk hatodik kérését így fogalmazom meg: Segíts Istenem, hogy e világon semmi se legyen számomra kísértéssé. Ugyanis minden kísértéssé lehet, nemcsak ösztöneink, szenvedélyeink, de az is, ami az életben a legszebb és a legértékesebb. Reformációi énekünk utolsó verse Isten országának legfőbb konkurenseit sorolja fel. Nemcsak a testi vágyak, az irigység, a gyűlölet vagy valami más bűn, hanem a legszebb és legértékesebb, amely tartalmat ad az életünknek, lehet Isten országának versenytársává: „kincs, élet, hitves és gyermek” Sokszor éppen ezek kísértenek arra, hogy őket még az Isten országánál is többre tartsuk. A kísértés ezt mondja: mindent elveszíthetsz, még az üdvösséget is, de ezeket, ti. a felsoroltakat, soha. Nemde úgy van, hogy életünk legalantasabb ösztöneit néha oly bátran legyőzzük, s úgy tekintenek ránk az emberek, mint kifogástalan, tiszta életű emberekre, de paradox módon éppen szívünk legdrágább és legföltettebb kincsei juttatnak ördögzésre?

Ilyen veszélyes az élet. Olyan rejtkehelyeken lapulnak ránk leselkedő veszélyek, ahol nem is sejtjük. A legnagyobb ragadozók, melyek ránk leselkednek, önmagukat álcázva báránybőrbe bújnak, sőt nemegyszer legjobb barátaink kedves arca mögé rejtőznek. Jézus megkísértésének történetében is ezt látjuk. A kísértő egyenesen Jézus kegyes és istenfélő természetére, sőt magára az Igére hivatkozik, miközben odaigéri az egész földet, benne minden országot, hatalmat, népek feletti uralmat, csakhogy ezekkel a fantasztikus lehetőségekkel elszakítsa őt az ő mennyei Atyjától. De a kísértő nemcsak elszakít Istentől, hanem egy rövid ideig tartó „boldogság” után nyomban a mélységbe taszít. Neki nagyon sürgős. Úgy van, ahogy a Jelenések könyvében olvassuk, hogy az ördögnek gyorsan kell cselekednie, lázas tempóban, hiszen nagyon is jól tudja, hogy már csak kevés ideje van, napjai meg vannak számlálva, a „felmondás kézbesítése” minden percben esedékes.

Talán már sejtjük, hogy miért ilyen veszélyes a keresztyén ember élete. Minden oldalról körülvesz a kísértés, kis és nagy dolgokkal egyaránt kísért. Nincs a világon semmi, amit az ördög fel ne használhatna megkísértésünkre, csakhogy kiszakítson bennünket a mi mennyei Atyánk kezéből. A kísértő mindenhol ott van, bennünk, körülöttünk, a magasban, ahol eszményeink születnek, és a mélységben, ahol embertelen gondolataink támadnak. Ezért olyan veszélyekkel tele a keresztyén embere élete.

Albrecht Dürer is ezt jeleníti meg, amikor egyik híres metszetének ezt a címet adta: „A lovag, a halál és az ördög.” Ezen a képen mind ott van, ami csak megkísérthet, nemcsak a kísértés középkori figurái, mint a varangyos béka, a szalamandra és a hazajáró holt lelkek, melyek félelemmel töltik el a lovagot és borzalmas megjelenésükkel a hitét

próbálják aláásni, de a háttérben ott van a jól ismert, otthon ígérő gyönyörű kastély, a „kincs, élet, hitves és gyermek”, mely a kedvest, a meleg otthon, az ismerőst testesíti meg, melybe oly jó lenne betérni és nem tovább menni a harcba vezető úton. Ez a gyönyörű kastély, ez az építészeti remekmű válik hívogató, csábító kísértéssé a maga meghitt, csendes, otthon és nyugalmat sejtető falaival, holott a lovagnak tovább kell mennie, lovagi tornán helytállnia.

Hogyan lehetünk úrrá e veszélyes, kísértéssel tele élet fölött? Jakab apostol így válaszol erre a kérdésre: „Boldog ember az, aki a kísértésben kitart, mert minekutána megpróbáltatott, elveszi az életnek koronáját.” Jézus főpapi imájában pedig ezt olvassuk: „Nem azt kérem, hogy vedd ki őket e világból, hanem hogy őrizd meg őket a gonosztól.” Más szavakkal: Isten ne az élet ezernyi veszélyéből ragadjon ki minket, hanem, mint egy fallal, úgy vegyen körül bennünket. Krisztus nem kímél a szenvedésektől, de mellettünk áll. Ő nem veszi le a vállunkról az élet nagy terheit, de segít hordozni. Ő nem zárja ki a földi halált, de az már csak „utolsó ellenség”-ként maradhat közöttünk. S ha majd búcsút kell vennünk a földi élettől, Matthias Claudius szavait idézve: „Ő akkor sem szakad el tőlünk, kezét fejük alá csúsztatja halálunk pillanatában.” Krisztus nem kímél meg bennünket a halál sötét völgyétől sem, de velünk együtt jön a mélységbe, mint jó pásztor. Igaza van a zoltáríróknak: „...a Te vesszöd és botod, azok vigasztalnak engem”. Így áll Ő mellettünk kísértéseink közepette. Ő nem a boldogság szigetére visz, egy kísértetmentes, biztonságos helyre, hanem a világban utánunk ólálkodó gyilkos és ördögi útonállóktól segít megszabadulni. A Jézussal való együttlét azt is jelenti, hogy a kísértő már csak „ugatni tud, a fogát vicсорítja, de harapni már képtelen”. Hatalma annyira meggyengült, hogy már nem szakíthat el minket az Isten szerelmétől, mely megjelent a Jézus Krisztusban. De még e hatalomtól megfosztott kísértő ellen sem tehetünk semmit, csupán imádkozhatunk. Hogy is harcolhatnánk ellene teljes szívből és lélekből, amikor éppen a lelkünkben vert hídfőt? Nem test és vér ellen harcolunk, amikor a kísértő ellen harcolunk. Ha így lenne, akkor egyszerű dolgunk lenne, de nekünk fejedelemségek, hatalmasságok, gonosz lelkek ellen kellene harcolnunk. Ezért Jézus a kísértéssel való találkozásunk idején imádkozni küld bennünket. A kísértés ellen a leghatásosabb az Atyával való állandó kapcsolat. Csak az általunk megragadott isteni kéz képes minket megszabadítani az ördög karmaitól. Ő azt megígérte, hogy kísértéseinkben velünk maradjon, sőt annak, aki elbukik, utána megy és felemeli.

A keresztyén embernek van egy nagy előnye: neki nem harcolnia kell a démoni hatalmakkal, hanem Jézusra néznie. A többit bízunk Istenre. Majd megtapasztaljuk, hogy minden, mely úrrá akart lenni felettünk, hanyatt-homlok menekül. Ha nem akarunk egyre inkább belebonyolódni e harcba, nekünk nem harcolnunk kell a kísértések ellen, hanem mint Dürer lovagjának, dacolnunk kell ördöggel és halállal és az Úrra kell tekintenünk.

A legnagyobb veszély mindig a megkegyelmezett keresztyén emberre leselkedik. Ezért az, aki megtapasztalta Isten kegyelmét, akinek imádságát: „...és bocsásd meg a mi bűneinket” Isten meghallgatta, az nagyon vigyázzon, hogy újból el ne essen. Az egyházatyák szerint a megkegyelmezett embernek három ellensége van:

a) *Az ember első ellensége a saját szíve.* A kísértő egyik tartzkodási helye az emberi szív. Ezért semmit sem hozhatunk fel a saját mentségünkre. Jakab apostol azt mondja, hogy a megkísértett ember nem hibáztathatja Istent. A kísértés a szívből indul. Még ha meg is bocsáttattak bűneink, az nem jelenti azt, hogy már többé nem vagyunk bűnösök. Megkegyelmezett bűnösök vagyunk, de még mindig bűnösök. A hasonlat sántít, de úgy vagyunk a bűnnel és a bocsánattal, mint a saját körmünkkel és hajunkkal. Ha levágjuk, visszanő, sőt, minél jobban és gyakrabban vágjuk le, annál gyorsabban nő ki. Így vagyunk a bűnnel is. Akkor, amikor megbocsáttattak a bűneink, azok újból jelentkeznek,

mintegy gyorsan kinőnek. Ezért senki se gondolja, hogy már túl van a veszélyen, hogy egyszer s mindenkorra csatát nyert. Sőt, ellenkezőleg! Ha megjátszod a kegyes és magabiztos embert, jól vigyázz, nehogy ismét visszaessél. Oly könnyelműen viselkedik a bocsánatot nyert ember. A rossz nyelvek szerint katolikus testvéreink „csak azért gyónnak, hogy utána még többet vétkezessenek”. Ez sajnos nálunk is valóság. Az elesett ember hamar talpraáll, könnyelműen és túlságosan is nyugodtan megy el az úrasztalától a megígért bocsánat reményében, hogy aztán utána nagyon gyorsan ismét felelőtlenül és könnyelműen vétkezzen. Bárki legyen is, akinek megbocsáttattak vétkei, katolikus vagy református, rá kemény harc vár. Ezért mondja Jézus, hogy bűneink bocsánata után ne bízzuk el magunkat, hanem imádkozzunk tovább: „...és ne vígy minket kísértésbe” Azért aki áll, vigyázzon, hogy el ne essen! Imádkozzon, hogy üdvbizonyossága ne változzon felelőtlen üdvbiztonsággá, hanem maradjon állhatatos és ne éljen vissza Isten bocsánatával.

b) *A második ellenség kívülről támad.* Nem belülről, nem a szívünk mélyéről, hanem kívülről, a környezetünkből. Alkalom szüli a tolvajt, szoktuk mondani, de nemcsak a tolvajt, hanem minden bűnözőt. Vannak alkalmak, élethelyzetek, melyek rendkívüli módon kísértének. Ilyenkor már csak az imádság segít. Luther szerint a kívülről támadó kísértések egy része jobbról, a másik balról támad. Balkézről támad a szegénység, a betegség, a boldogtalan házasság, a balszerencse, a sorscsapást követő sorscsapás. A balról támadó kísértés következménye, hogy elhalványul előttünk az Isten kegyelme, s megkérdőjelezzük, hogy Isten valóban jóságos és irgalmas, hiszen semmi sem utal arra, hogy a sok-sok megpróbáltatásban valóban átölelt volna Isten megtartó kegyelme. A balkézről támadó kísértéssel szemben is a legeredményesebb eszköz a helytállás, az imádság: „...ne vígy minket kísértésbe”. Ilyenkor kell hittel vallani: elég nekem a Te kegyelmed.

A jobbkézről való támadás talán még veszélyesebb. Az ember gazdag is lehet, karriert futtat be, dicsekedhet azzal, hogy egész életében egyszer sem kellett orvoshoz mennie, hogy életének napjai szépek és jók voltak, hogy az emberek csak jót mondanak róla és mennyi elismerésben részesül. A jobbról támadó kísértés nyomában gögös, öntelt lesz az ember, s állítja, hogy rászolgált szerencséjére. Az ilyen ember már nem hálás s a legdrágább ajándékokra is, legyen az földi vagy mennyei, úgy tekint, mint magától értetődő ajándékokra. Itt is csak az imádság segít: „...és ne vígy minket kísértésbe”. A kísértés olyan óvatosan, észrevétlenül jön, mintha lába sem volna. Így kísért az a légkör is, melyben az ember él. Kísért a körülöttünk levő légkör, főleg ha kellemes és ha jó hangulatú ez a légkör.

c) *A harmadik ellenség a mélyből támad,* nem belülről, a szívünk mélyéből és nem kívülről, a környezetünkből, életviszonyainkból, hanem a mélyből, alulról. Ezt úgy kell értenünk, hogy ilyenkor maga az ördög támad személyesen. Mint ordító oroszlán jár körbe, keresve kit elnyeljen. Egészen másként tekint az ördög a megkegyelmezett emberre. Itt minden egy rossz, elővigyázatlan, egy le nem vetkőzött beidegződésen múlik. A legszebb nap a beteg életében, amikor az orvos azt mondja neki, hogy most már próbálkozzon felállni. De figyelmeztető ujját magasba emelve inti: csak óvatosan, csak elővigyázatosan. Ha te is elindulsz a bűnből való gyógyulás útján és már szabad járnod, légy nagyon óvatos, fokozottan vigyázz magadra, mert fennáll az embóliaveszély, egy gyors visszaesés veszélye. Hasonló a helyzet a börtönből szabadult rabbal is. Amikor megnyílik előtte a börtön ajtaja és visszamehet az életbe, magasba emelkedik a börtönőr figyelmeztető ujjá és hangzik a jó tanács: „Vigyázz, a szabadulás napjai kétszeresen veszélyes napok!”

Amikor az ember felkel a bűn betegágyából, akkor kell a legjobban vigyáznia. Amikor a legnagyobb a mennyekben az öröm a bűnös ember megtérésén, akkor vicсорítja az

ördög a legjobban a fogát. Az ördög olyan, mint a macska, amely sohasem vadászik döglött egerekre. Az ördög nem vadászik halott lelkekre, még csak félig-meddig keresztyénekre sem, hiszen azok előbb-utóbb maguktól is elhullnak, hanem az élő, megkegyelmezett, újjászületett lelkekre. Ezért ne álljunk meg a Miatyánk ötödik kérésénél, hanem mondjuk nyomban utána: „...és ne vígy minket kísértésbe”

A Miatyánk hatodik kérése Isten ajándéka. Saját magunktól valószínű, hogy sohasem jöttünk volna rá erre a kérésre. Úgy fogadjuk azt, mint az Ő kegyelmének igazi ajándékát. Testvérem, adj hálát Istennek, hogy életed kísértései között menedéked van Istennél, s ne felejtse el, hogy nem az ördögé, hanem Istené az utolsó szó. Ámen.

De szabadíts meg minket a gonosztól

Alapige: Máté 6,13b

Bibliailvasás: Ézsaiás 40,30–31

1. *E jelenvaló gonosz világ.* A Miatyánk hetedik kérésében azt kérjük, hogy legyen vége a jelenvaló gonosz világnak. Azért a végső és utolsó nagy pillanattért imádkozunk, amelyben e világ e mostani formájában megszűnik. A nyomorúság és üldöztetés idején az első keresztyének is azt kérték, hogy múljon el ez a világ. Mi is ezt kérjük, amikor így imádkozunk: „...de szabadíts meg minket a gonosztól”.

Nagyon megbotránkoztató lehet ez a kérés azoknak, akiknek e mostani világban oly jól megy soruk, akiknek nagyon is tetszik e világ a maga jelenlegi formájában, akik éppen ezért nem is gondolnak arra a napra, amikor eljön a szabadulás e jelenvaló gonosz világból. Az ilyenek a fejüket csóválják arra a gondolatra, hogy jöhet e mostaninál is szebb és jobb világ. Hogy ez a világ elmúlik, csak azokat teszi szomorúvá, akik legszívesebben ezer évig is itt szeretnének élni a földön. Ők azok, akik *az élet napos oldalán* élnek. Az ilyenek nagy gondja, hogy napról napra öregebbek lesznek, hogy oda lesz az ifjúságuk, s az életet már nem sokáig élvezhetik. Számukra talán semmi sem okoz nagyobb bosszúságot, mint az a gyülekezet, amely azért imádkozik, hogy ez a világ elmúljon. Hát nem fordítva igaz, hát nem az a legnagyobb veszteség, ha az ember a legszen-
tebb örökségét a mulandóság egy tál lencséjéért adja oda? Erről szól a Miatyánk hetedik kérése.

De az életnek van egy másik oldala is, amelyen azok élnek, akik sokat szenvednek. Ők *az élet árnyékos oldalára* kerültek és legszívesebben örökre búcsút vennének e földi élettől. Ők azok, akik belefáradtak az életbe, akik minden egyes új naptól szinte irtóznak és ezt mondják: „Jó aludni, de jobb meghalni, a legjobb pedig az lenne, ha az ember meg se születne.” Az ilyenek megundorodtak az élettől és várják, hogy eljőjön életük utolsó napja. Ők legszívesebben még azt a napot is megátkoznak, amelyben e világra jöttek. Ezek azok, akik percenként nézik az óramutatót és várják, hogy eljőjön az este. Az ilyenek semmire sem vágnak jobban, mint arra, hogy ez a világ elmúljon és ők felszívódjanak a nagy semmisségben.

A keresztyén ember valóban azt kéri, hogy elmúljon ez a világ, *de nem azért kéri*, mert sokat kell szenvednie, hanem azért, mert van egy nagy reménysége; nem azért kéri, mert megunta az életet, hanem ellenkezőleg, mert élni akar és vágyik az életre; nem azért kéri, mert várja a halált és a megsemmisülést, hanem azért, mert tud a feltámadásról és az örök életről. Nem az este és az éjszaka az, amely a keresztyén embert felvidítja, bátorítja és éberré teszi, hanem a hajnalcsillag ragyogása. Az első keresztyének nemcsak így imádkoztak, hogy múljon el ez a világ, de nyomban azt is hozzátették, hogy „jőjön el a Te országod”

Ezért van az, hogy a Miatyánk hetedik kérése nem hat bénítólag, nem elbátortalanít, nem is kísért, hogy ezt a világot elhanyagoljuk, jóllehet az egy nagy siralomház, hanem éppen fordítva. Ha van valami, ami arra ösztönöz és arra ad erőt, hogy keresztyéni kötelességünket itt és most teljesítsük, ha van valami, ami egy teljes és utolsó nagy önátadásra serkenthet, akkor az nem más, mint az a tudat, hogy eljön az Isten országa, hogy ama nap közel van. Jól példázza ezt az éjszakában hazafelé tartó ló viselkedése. Ha valaki kimegy lovagolni és túl későn fordul vissza, s eközben besötétedik, a ló szemmel láthatóan fáradtabb lesz. Még a korbácsot is előveszi a lovas, még ha nem is használja. De amikor a távolban megjelennek az első fények, a ló elkezd hegyezni a fülét, gyorsabb lesz, könnyű ügetésbe kezd, s anélkül, hogy a gazda korbáccsal biztatná, egyre gyorsabban fut, olyannyira, hogy a lovasnak vissza kell húznia a gyeplőt, hogy a ló ne vágtszon. Ezt a jelenséget nevezik „istállóközelség”-nek. A ló érzi, hogy közel van az istálló, látja a fényt, tudja, hogy nemsokára otthon lesz. Ez az oka annak, hogy hirtelen másképpen viselkedik.

Így van ez a keresztyén emberrel is. Elevebb és éberebb lesz, elkezd sietni, ha tudja, hogy nemsokára megérkezik. Ezért mintegy „mindent belead”, még nagyobb odaadással fut, ha megpillantja az örök élet távoli fényeit. Tudja, hogy vár rá az örök haza. Most még csak útban van hazafelé, de tudja, hogy ott egy jobb világ várja, mint itt, útközben. Ezért céltudatosabban halad, ha kell szenved is, csak megérkezessen. Ez adja az erőt, hogy a feladatot elvégezze és a nemes harcot megharcolja. Ez lehet a titka annak, hogy a korai keresztyénség mártírjainak nagy része az ún. adventi emberek közül került ki. Nemcsak a régi világnak van gravitációs ereje, de annak a másik, eljövendő világnak is. Aki ennek a távoli világnak a fényeit látja, annak életében beteljesedik, amit Ézsaiásnál olvasunk: „Elfáradnak az ifjak és meglankadnak és megtántorodnak a legkülönbek is. De akik az Úrban bíznak, erejük megújul, szárnyra kelnek mint a saskeselyűk, futnak és nem lankadnak meg, járnak és nem fáradnak el.”

2. *A legnagyobb veszély.* A Miatyánk hetedik kérése nem azt mondja, hogy szabadíts meg a gonoszságtól, a rossztól, valamitől, ami nem tökéletes, a szenvedéstől és a démonitól, hanem *a gonosztól*. Itt személyről van szó, nem kevesebről, mint magáról az ördögről. Ennek a gonosznak a hatalmától kell hogy megszabadítson minket Isten. Az nem kérdés, hogy van-e ördög vagy nincs, a kérdés az, hogy milyen ez az ördög? Az ördög rendkívül veszélyes. Hogy miért veszélyes? Azért is, mert nem a jellegzetes középkori ábrázolás szerinti seprűn lovagol, amelyről oly hamar felismerhetnénk. Ha az ördögnek útlevele lenne, akkor minden bizonnyal a „különös ismertetőjele” című rubrikában kétségtelenül ezt a szót olvasnánk: *nincs*. Az ördög az álcázás nagymestere, s taktikájának legfontosabb vonása abban áll, hogy eszmék és értékek mögé rejtőzik. Amikor az ördög megkísérti az embert és hatalmába akarja keríteni, akkor nem azt mondja, hogy jöjj, megtanítlak valami rosszra, mutatok neked egy jó bűnt. Nem ilyen ostoba az ördög, sohasem így kezd, hanem kíséreltet tesz arra, hogy áldozatát meggyőzze arról, hogy ő jót akar, valami egészen pozitív dolgot és egy nagy célt mutat neki. Mintegy azt mondja, hogy gyere csak, megtanítlak valami nagyon érdekes dologra, valami vidám dologra, valamire, ami gyönyörrel tölt el, ami által a legnagyobbat fogod megélni, amit csak egy ember megélhet. Ennek klasszikus példája a Jézus megkísértésének története. Amit a kísértő mond, annak „teteje van”, alakja, formája. Nagyszerű perspektívát mutat. Hogy milyen pozitív, lebilincselő és megejtő eszközökkel dolgozik, mutatja az a vers, melyben az ördög felviszi Jézust egy magas hegyre, ahonnan belátni a föld minden országát és birodalmát. Ekkor így szól az ördög: „...mindezt neked adom” Hát nem lenyűgöző, csodálatos perspektíva? S milyen ravasz az ördög! Nem azt mondja, hogy diktátor lehetsz, kiélheted hatalmi ösztöneidet, kiélgítheted uralkodói becsvágyadat. Egészen

mást mond: ha te leszel a világ szuverén ura, lehetőség lesz hatalmat az Isten dicsőségére kamatoztatni és az egész világot keresztyénné tenni. Hát nem eszményi, azaz ördögi ajánlat? Hát nem forrósodik fel az ember szíve attól a lehetőségtől, hogy az egész világ keresztyén lehet? Mert ha a földet Jézus isteni hatalma kényszeríthetné a keresztyén hitre, akkor a szegény tanítványokat nem kínozná az a gondolat, hogy ők védtelessé és kiszolgáltatottak, s a világtörténelem úgy menne el mellettük, hogy figyelemre se méltatná őket. Akkor nem kellene attól félnenek, hogy nem lesz elég erejük Urukról bizonyosságot tenni, ha Róla kérdezik. Egy csapásra minden megoldódna, ha Jézus a világ szuverén ura lenne, ha hadserege, zászlói, felségjelei lennének. Hát nem óriási gondolat, észbontó látomás?

Vagy figyeljünk a másik kísértésre, melyben az ördög azt mondja Jézusnak, hogy „...mondd, hogy e kövek változzanak kenyerekké”. Hallatlan lehetőség, amire Jézus minden további nélkül képes is. Hogyne lenne képes arra, hogy ilyen csodás jelét adja a felebaráti szeretetnek, hogyne lenne képes arra, hogy táplálja az éhezőket? Hát kinek a kezében van az ember s annak lelke, ha nem annak, akinek kezében van a kenyér? Ha valaki uralkodni akar az ember teste és lelke felett, akkor vegye kezébe annak kenyerét és oldja meg kenyérgondjait. Az az ember, akinek van elég kenyere, ruhája, nem éhezik és nem fázik, „úgy táncol, ahogy füttyülnek”. Az ilyennek néma marad a lelkiismerete, könnyű szívvel megtagadja a saját hitét és ősei hitét és új istenek, bálványok után szalad. Akinek tele van a hasa, mindent aláír, amit csak gazdája elébe tol. A történelemben sokszor lázadtak fel éhség miatt, de egy szent meggyőződés miatt csak ritkán. Ha még az ember is képes arra, hogy magához bilincselje a másikat azáltal, hogy gondoskodik róla és megtölti gyomrát, s úgy táncol, ahogy füttyül, hogyne volna képes erre Jézus? Hát nem nagyszerű gondolatok az ördög gondolatai, melyek által az emberi élet legnagyobb gondjait lehetne megoldani?

A sorrendben második kísértés is ilyen egyszerű lehetőséget kínál. Odahelyezi az ördög Jézust a templom tetejére és azt mondja neki: „Vesd alá magad, mert meg van írva: Az ő angyalainak parancsol felőled és kézen hordoznak téged, hogy meg ne üsd a lábadat a kőben.” Mintha ezt mondaná: Ezrek és ezrek fognak téged csodálni. Hát van ennél jobb propaganda arra, hogy Te az Isten Fia vagy? Ostobaság, ha azt hiszed, hogy embereket nyerhetsz meg azáltal, hogy prédikálsz nekik, hogy a lelkükre beszélsz, hogy lelkigondozásban részesíted őket, hogy személyes találkozás útján akarod őket megnyerni. Nem, az emberek erre nem fogékonyak! Rosszul ismered az embereket Jézus, ha a lelkiismeretükre apellálsz! Nézd csak, nagy részük azt sem tudja, hogy mit akar, nincs saját akarata és lelkiismeretük, csak úsznak az árral, s oda fordulnak, ahonnan a szél fúj. Ezek nem lelki, ezek érzéki emberek, akiknek nem magasztos gondolatokra, csupán külső benyomásokra van szükségük. A lelkiismeret nem nemes szerve az embernek, alárendelt szerepet játszik. A legtöbb ember nem is hallgat a lelkiismeretére, híjával van a személyes felelősségnek és döntésnek, benyomások határozzák meg az életét, csordaösztön vezeti őket. Ha meg akarod nyerni a világot Isten számára, akkor az érzékiségükben ragadd meg őket. Ha imponálsz nekik, futni fognak utánad s nemcsak azt hiszik, amit mondasz, azt is amit nem mondasz. Márpedig te jót és igazat akarsz mondani nekik, azt, hogy őket az Atyához vezeted.

Ilyen meggyőző a gonosz, így beszél, ilyen logikusan. Száz szónak is egy a vége: amit az ördög mond, az lenyűgöző, magával ragadó, abszolút pozitív. Nagyszerű célokra beszél, elképesztően meggyőzően.

De ezek az eszményi gondolatok, ezek a nagyszerű perspektívák csalóka képek, csak palást és lepel, hiszen az ördög csak egyetlen dolgot szeretne ezáltal elérni, hogy Neki szolgáljunk: „Mindezeket néked adom, ha leborulva imádsz engem.”

Jézus más utat választott, a szegénység és szenvedés útját egészen a keresztfáig. Ő olyan úton járt, amiért Őt a világ nagyjai és gazdajai megvetették, de Ő ezen az úton a bűnösök testvére lett, az elhagyottak és egyedülvalók útítársa, sorstársa azoknak, akiknek nem volt hová lehajtaniuk a fejüket, a meggyalázottak és megsértettek társa, akikhez még a keresztről is aláhajolt. Ezekkel vállalt közösséget Ő, aki a világ ura lehetett volna. Ezért végződik így a kísértés története: „És ímé angyalok jövének hozzá és szolgálnak vala néki.” Ott vannak körülötte az angyalok passiójának legsötétebb stációján is.

Rosszul választotta a Názáreti Jézus? Kár volt, hogy e világ gazdagsága és csábító lehetőségei helyett a kísértés óráiban az angyalok és Isten közelségét részesítette előnyben? Ha Ő ekkor e föld gazdagságát és hatalmát választotta volna, akkor ma már senki sem emlékezne rá, a történelem süllyesztőjébe került volna, legfeljebb egy nagy király maradt volna, akiről említést tennének a történelemkönyvek. Talán csak muzeális tárgy maradt volna, ha akkor lepaktál az ördöggel. De Ő nem ezt tette, hanem szenvedett és meghalt értünk, hogy mindnyájunk testvére és királya lehessen. Ezért kell így imádkoznunk: „...de szabadíts meg minket a gonosztól”. Ámen.

Mert Tiéd az ország

Alapige: Máté 6,13

Bibliaalvasás: Lukács 17,20–24

1. *Az én országom nem e világból való.* Földi életének legkritikusabb pillanatában, Poncius Pilátus előtt mondja ezt Jézus. Lehetősége lett volna arra, hogy a földi hatalmakkal szemben saját országának felsőbbrendűségét bizonyítsa és érvényesítse, hiszen Neki adatott minden hatalom mennyen és földön. De nem ezt tette. S mivel ebben a kritikus pillanatban is azt hangsúlyozza, hogy az Ő országa nem e világból való és e földi szemmel látható, brutális hatalmaival nem konkurál, hallgatói nem is tudják igazán, hogy mit is higgyenek az Ő országa felől. Milyen ország az Ő országa?

Ezért kérdezik Jézustól a körülötte álló emberek: hol van a Te országod, és mikor jön már el? Mintha ezt mondanák: Jézus, beszélj konkrétan, mondj kézzelfogható tényleget, ahogy illik olyan férfiakhoz, akik életre-halálra kötöttek szövetséget egymással. Jézus, mi ugyanazt kérjük Tőled is, amit bármely üzletembertől. Minket nem bűvöl el és nem vesz le a lábunkról egy olyan ország, melyet még egyetlen ember sem látott. Eszünkbe sem jut, hogy egy képzeletbeli, fantom országra alapozzuk az életünket. Vagy Te csak egy mesebeli herceg vagy? Ha igen, akkor eredj a mesemondó nagymamákhhoz, s mondd el nekik is, hogy tudjanak újabb meséket mondani, de hozzánk ne gyere ilyen mesékkel. Vagy valóban megbízható, szilárd partner vagy, akire a legpraktikusabb és leghétköznapiabb dolgokban is lehet számítani. Melyik vagy a kettő közül, Jézus? Ezért arra kérünk, mondd meg nekünk, hol van a Te országod és mikor jön el? Nem ismered magadra? Nem így alkudozol? Nemde Te is a biztosra, a kézzelfoghatóra, a láthatóra tekintesz? Nemde a te számodra is annyira nem kielégítő a Jézus válasza? És Jézus válaszol, de a válasza egyáltalán nem elégíti ki őket: „Sem azt nem mondják: Ímé itt van, ímé amott van, mert ímé az Isten országa tibennetek van.” Azaz, ahol én vagyok, ott van az Isten országa. Vajon hogyan reagáltak erre a körülötte álló emberek?

a) *Mi csak egy férfit látunk magunk előtt.* Egy férfit, aki valamilyen titokzatos módon képes arra, hogy embereket bilincseljen magához, és aki kétségtelenül jó és megnyugtató hatással van némelyekre. Ezt mindenki látja. Ő valóban gyönyörűen játszik a lelkek húrjain! Ő tudja, hogy hogyan kell az emberek lelki erejét mozgósítani, míg azok hittel vallják, hogy Jézus a Messiás, pedig mindenkit a saját ereje mozgósít. A többi csak optikai

csalódás. A Krisztus gyülekezetében ma is vannak olyan emberek, akik ma sem látnak semmit. Ők azok, akik az egyházban egyféle misztikus erőt látnak, melynek oly nagy szerepe volt a történelem formálásában. Ez a típusú ember semmit sem lát Isten országának valóságából. Poncius Pilátus nem látott abból semmit, holott elismerte Jézus személyiségének páratlan értékeit. A római császár sem látott semmit, csak sejtett valamit a keresztyén gyülekezet közösségteremtő erejéből, Isten országának valóságáról, mely Jézusban vette kezdetét. Ha látták volna, nem feszítették volna keresztre, hanem imádták volna.

b) *Valamit azért mégis észrevettek*, éspedig azt, hogy Jézus nemcsak vakokat, sántákat, de a lelkeket is gyógyítja, a lelkiismeretet is tisztítja. Észrevették, hogy mindenki másképpen megy el Jézustól, mint ahogy röviddel azelőtt Hozzá érkezett. Látják, amint Jézus odahajol a kicsinyekhez és a szegényekhez, hogy Ő mindig ott van az ember életének legmélyebb pontján. Azt akarta Jézus ezzel demonstrálni, hogy ilyen Isten? Valóban, az, hogy Isten elküldte az Ő Fiát a világ „hátsókapuin” a betlehemi jászolbölcsőn át a földi élet sötétségébe, és engedte, hogy Szent Fia az emberi szenvedés és a halál legmélyebb stációit is megjárja. Ha látni akarja az ember Isten országát, Jézus Krisztust, akkor szemeit ne az égre emelje, ahogy azt az imádkozó ember giccses ábrázolásában látjuk, hanem a mélybe tekintsen, és ott keresse Őt. Miközben a Jézus hallgatói a számukra szokatlan dolgok láttán meghökkennek és szinte magukon kívül vannak, s a fejüket a csodálkozástól ide-oda kapkodják, egyre több titokra kénytelenek rájönni.

c) *Ők is csak emberek*. Rájönnek arra, hogy ők is csak emberek, akiknek hiányzik az életükből valami, hogy ők is csak esendő és halál felé menetelő emberek, akiknek szükségük van valakire, aki nem csak náluknál erősebb, de még a halálnál is. Rájönnek arra, hogy ők is csak emberek, akiknek a lelkiismerete nem tiszta és szükségük van valakire, aki bűneik láncát, titkos kötődéseik bilincseit letépi. Rájönnek arra, hogy ők is csak emberek, akik gondterhelten és aggódva gondolnak a holnapra, és szeretnének egy királyt, aki kézben tartja életüket és korukat, amelyben élnek. Te rájöttél-e erre? S miközben maguk is éhezők, szomjúhozók, lesznek, és mezítelenként, lelki szegényként állnak előtte üres kézzel és szívvel, egyszer csak észreveszik, hogy Jézus mindent megadhat, sőt Ő maga az út az Atyához, a békesség a szívekhez, az erő, mely legyőzi a halált, és a szeretet, mely minden életnek új kezdetet ajándékozik. Ott és akkor jönnek rá arra, hogy Isten országa valóban elkezdődött, és hogy annak kezdete, mint egy csíra bennük is ott van és növekedik, és a maga teljességében ama napon, a dicsőséges beteljesülés napján kapják ajándékba, azon a napon, melyen Ő lesz minden mindenkiben, amikor a régiék elmúlnak és mindenek újjá lesznek.

Isten országának titkát nem kívülről, nem kívülállóként ismerheti meg az ember, hanem belülről, azaz Jézus mellett. Isten országának titka perspektíva kérdése is, azaz döntően attól függ, hogy hol áll az ember. Ha rossz helyen áll az ember, akkor semmit sem lát. De ha jó helyen áll, miként a kisgyermek, a balgák és a világ megvetettjei, látni fogják Isten országának titkát. Úgy vagyunk ezzel, mint a templom színes ablaküvegeivel. Ha az ember kívülről nézi, akkor csak szürkeséget és sötétséget lát, s azt sem tudja, hogy az egy piszkos, kormos üveg, vagy valóban értékes műkincs. Mert rossz szemszögéből, perspektívából nézi. De mihelyt bemegy az ember a templomba, már másként látja az ablakokat, melyekről az üdvtörténet eseményei pompás színekben néznek le ránk. Isten országának a titkát is csak az láthatja, aki belül van, aki belülről nézi. Ezért nem jött rá Pilátus arra, hogy kicsoda Jézus, ezért nem futotta másra, mint egy gúnyos megjegyzésre és szánakozó mosolyra, amikor Jézus azt mondja, hogy az Ő országa nem e világból való. Azért nem tudja, hogy kicsoda Jézus, mert nem Tőle várja bűnei bocsánatát és nem nevezi Őt Urának. Pilátus rossz perspektívából nézte Isten országát, ezért saját politikai

mércjével méricskélte azt és hasonlítgatta a hatalmas Római Birodalomhoz. Ez volt az oka annak, hogy semmit sem látott Poncius Pilátus. Mert rossz helyen állott, ezért nem látott és nem hallott. Így vagyunk mi is nagyon sokszor. De a paráznák, a lelki szegények, a gyermekek megértették őt, és készek voltak mindenüket eladni, csakhogy megszerezhessék a drága gyöngyöt. A hatalmas Római Birodalom üres, csalóka csillogás volt számukra, hiszen ők valami mást is láttak, Isten országának nagyságát, és hittel vallották, hogy a történelem utolsó perceiben is Krisztus lesz az egyetlen Király.

2. *Még azért is magasztalom az Istent.* A Miatyánk hét kérésével hétszer kopogtatunk már, s az ajtó ha nem is tágra, de résnyire kinyílt. Az első keresztyén vértanú, István, miközben a ráhulló kövek alatt térdre esett, látta a megnyílt eget és kínjai között is magasztalta Istent. Ő ugyanazt tette a földön, mint az angyalok és idvezült lelkek a mennyekben: magasztalta Istent.

Isten nevét megszentelteleníthetik, az ember jótányit sem engedhet saját akaratából, a világ hatalmasai gonoszak, a bűn sok, az ördög itt ólálkodik körülöttünk, és mégis „Tiéd az ország”. Ez a dacoló hit, ez a mégis, ez a még azért is jut kifejezésre Isten magasztalásában, imádásában. Amikor István látta az eget megnyílni, tulajdonképpen Krisztust látta Istennek jobbján. Erre az Istennek jobbján ülő Krisztusra kell gondolni nekünk is, amikor ezt mondjuk: „...mert Tiéd az ország”. Mindeneket Neki adott az Atya mennyen és földön, Ő él és uralkodik. Senki másra, csak Rá gondolunk, amikor magasztalásként, imádásként azt mondjuk, hogy Tiéd az ország.

Történelmi tény, hogy a Miatyánk utolsó verse, a doxológia kezdetben nem volt általános. Ezt az Istent magasztaló zárórészt az első századok folyamán csak néhány gyülekezetben mondták. Csak jóval később vált általánossá, akkor is csak úgy gyakorolták, hogy az, aki az istentiszteletet vezette, mondta a Miatyánk hét kérdését, a gyülekezet pedig válaszolt: „Mert Tiéd az ország, a hatalom és a dicsőség, mindörökké. Ámen.” Nagyon figyelemreméltó, hogy a doxológia egyetemes elterjedése a keresztyén üldözések idején következett be. Minél gyakoribbá vált a vértanúság, annál gyakrabban hangzott el ez az Istent magasztaló vers. Elsősorban ott vert gyökeret, ahol az ember mindent elveszített, s úgy érezte, hogy most már mindennek vége. Ott terjedt el leginkább, ahol sok volt a szenvedés és gyakori a vértanúhalál. A mi életünkben is úgy van, hogy ha betegágyon vagyunk, ravatal mellett állunk, gazdasági helyzetünk megrendül, sorscsapások érnek és súlyosak a terheink, a magasztalás hangja erősebb lesz. Különös, de így van. A megterheltek, a megfáradtak, akik a leginkább tudják, hogy mit jelent a nincs, Istent dicsérve és magasztalva, hálás szívvel tudnak menni a holnap felé. Az ilyeneknek szinte semmi vágyuk nincs, csupán annyi, hogy láthassák, akit István is látott a rázúduló kövek közepette, a megnyílt egekben, az Isten országának Urát. Isten magasztalása a keresztyén egyházban egyfajta tiltakozás, protestálás. A hit leghatásosabb és legkitartóbb tiltakozása a hitetlenség hatalmával szemben a dicséret és a magasztalás. Így használták az első keresztyének is a Miatyánk hét kérését követő doxológiát. Nem Róma Isten országa, nem Néró, Decius, Diocletianus birodalma Isten országa, hívják is bárhogy a Krisztus gyülekezetének üldözőit mind a mai napig. Nem az övék, hanem a „...Tiéd az ország”, egyedül a Tied! Luther is, aki oly sokszor nézett szembe a mártírság fenyegető rémével, így fogalmaz szép reformációi énekének utolsó strófájában: „Kincset, életet, hitvest, gyermeket mind elvehetik, mit ér ez önekik? Miénk a menny örökre.”

Isten országa eljövendő. Aki hisz Isten országában, annak egy eljövendő valósággal van dolga. Az ilyen ember, a többiekhez viszonyítva valahogy egy kicsit „korát megelőző, idő előtti”, olyan, mint aki túl korán kel fel, másokat megelőzve. Az Isten országában hívő emberrel úgy vagyunk, mint a virágokkal, melyek kora tavasszal nyílnak ki:

szenvedés vár rájuk, dermesztő hideg és fagy. De ez ne ijesszen el egyetlen keresztyén embert sem, aki szintén korán jön, korán érkezik. Jobb egy kicsit korábban, mint túl későn, lemaradva. Még ha szenvedni is kell emiatt, érdemes „előmerészkedni” Ti is legyetek egy kicsit koraiak és ne féljete a szenvedés fagyos éjszakáitól, hiszen „tetszett a ti Atyátoknak néktek adni az országot”

Történelmünk folyamán oly sokszor volt túl hangos a haza a mi földi országunkról szóló hamis üzenettel. Valami nagyon megragadó volt abban, amit ez ország alatt milliók értettek a háborúk idején. Édesanyák százezrei áldozták fel fiaikat, százezrek áldozták oda javaikat ezért az országért. A menekültek és fogságban élők lelkében egyetlen vágy égett: a honvágy. Mintha vallásos meggyőződéssel hittek volna abban az országban, amiért mindent odaadtak. S ez a félelmetes veszteség, áldozat és honvágy azokat sújtotta legjobban, akikhez nem jutott el az igazi üzenet az igazi országról, Isten országról. Vajon ennek a nagy tévedésnek nem az volt az oka, hogy Isten országának az üzenete nem jutott el ahhoz a nemzedékhez? Mindent a földi országért, és semmit a mennyországért, ezt vallották és ezt gyakorolták. Szinte mindig elsőbbséget élvezett a földi haza az örök hazával szemben. Mi gyógyít ki minket a földi ország túlértékeléséből, hamis képzetéből? Nem a kegyesség, legyen bármilyen mély és őszinte is, hanem az Isten országában való igaz hit és annak megvallása, valamint a készség, hogy ha kell, szenvedünk és meghalunk Isten országának a szolgálatában. Induljunk el a szolgálat útján Isten országa felé. Ámen.

A Genezáret partján

Ván Benjámin

Napra forgok

Nem csoda, hogy a napraforgó szeret a napba nézni, hisz olyan a tekintete, akár a napé.

A napraforgó úgy néz a napba, akár a tükörbe; önmagát látja, azért sugárzik arca az örömtől. Ez a növény égi képéhez akar hasonlítani – milyen nagyszerű ez a törekvése!

Taníts engem is Napomba nézni, te égi képedet kereső szép virág, mondd nekem is, hogy égi képmásodtól nyíltnak s színesednek kelyheid, az hinti be sárga virággal arcodat, s az rendezi be olyan titokzatos vonásokkal arcod tekintetét; mondd nekem is, hogy Napba-néző legyek, annak az arcát keressem lelkem tekintetével, Aki a föld porából ajkával csókolta föl, hogy hasonlítson valakihez teremtett élő világából!

Az égiek szeretnek hasonlatossá lenni földi dolgokhoz, a nap választja napraforgóját; Isten az embert. – Ah, de a napnak szerencsésebb a választása, hisz virágja mindig belé néz, felé fordul, gyönyörködik s szinte boldogan sugározza titkos szóval, hogy ő az egyetlen, ami hasonlít hozzá; az ember arca nem sugárzik az örömtől, nem követi Istene sugalmát, nem akar égre tekinteni, nem akar színesedni, megelégszik a földdel, lemond isteni elhívásáról!

– Nem! – ez lehet a tömeg közönye, de én a te szép tekintetedből inspirációt veszek, én is Napomba nézek, hisz lelkem nem a földé, formámat itt nem találom, én is *napra forgok*, mert élni, virulni óhajtok!

– Nem mondok le az égről, sőt Istenem arcába tekintek, hogy adhassa meg lelkem arcának vonásait.

Napraforgóm viríts, de taníts is! Taníts engem az élet igényeinek fokozására!

A te képed a nap, az enyém Istenem; mindketten kifelé nézünk e múlt világból, s előre élvezzük a boldog egyesülést!

Amikor a napraforgó a napba belenéz, s kelyhét felé kitarja – megtermékenyül. A termékenyülést érés követi. Ez a virág a nap hevét, tűzét, világosságát hűségeesen gyűjti. Ilyen az, aki igazán szeretni tud. A szeretet meddő nem lehet! A nap is szereti választott virágját, mert melegével benne olajat fakaszt, a napraforgó is napját, mert az összegyűjti. Ez a virág olajával akkor is melegít, akkor is világít, amikor már a tél és a sötétség uralkodik. Olaja lángjában amidőn elég, másoknak világít, másoknak melegít.

Lelkem csak akkor termékenyül meg, ha szeretni tudom Alkotómat, s akkor szeretem, ha megbecsülöm világosságát s tüzes szerelmét. Nekem Istentől nyert szívem olajával, lelkem tartalmával Krisztus oltárának örök mécsesét kell táplálnom! Akkor is világítanom kell, ha az élet elsötétedik; akkor is melegítenem, ha már az embervilág kihűlt, s megdermedett.

A krisztusi ember azért keresi Isten arcát, amiért a napraforgó a nap tekintetét!

Gazdagodni akar Isten örök világának a kincseiből, hogy tartalmas életével, lelke kincseivel örök Napunknak, Istenünknek dicsőségére, oltártüzekkel, emberek mentésére, emberek javára világítsuk Isten szép világát!

Ember – hosszú a tél, sötét a kárhozat, dermesztő a halál, gyűjtsél olajat mentésedre és mentésekre!

A szerző református lelképásztor volt, aki 1924-ben jelentette meg először a Napra forgok című természeti hasonlatokra épített lelki életre alkalmazott írásait, amelyekkel sok fáradt keresztyénnek nyújtott bátorítást és vigasztalást. Elismerésül 1932-ben a Királyi Magyar Természettudományi Társaság rendes tagjául választotta.

Alkalmi prédikációk

Ifjúsági bibliáórára

Móra László Tibor
Kajántó

Másodszor a börtönben, Gamáriel tanácsa

Alapige: Apostolok Cselekedetei 5,14–42

Újból megismétlődik az, amiről az előző részben olvashattunk. Az apostolokat börtönbe zárják. Most az emberi irigység az, ami miatt szenvedniük kell.

1. Az apostolok csodái. Az irigység okai

Ha megnézzük az Apostolok Cselekedeteiről írt könyv eddig tárgyalt részeit, észre kell vennünk, hogy nagyon gyakran hangsúlyozza az Írás, hogy az apostolok csodákat tettek. Mintha folytatódna mindaz, amit Jézus elkezdett: „a vakok látnak, a sánták járnak; a poklosok megtisztulnak, és a siketek hallanak; a halottak feltámadnak, és a szegényeknek az evangélium hirdetik” (Mt 11,5) A csodák annyira ismertek lettek, hogy igyekeztek Péter árnyékába tenni a betegeket, hátha segít rajtuk, sőt a Jeruzsálemmel szomszédos városokból is elhozták őket, hogy azok is meggyógyuljanak. Kálvin szerint az apostolok csak annyiban bírtak ezzel a csodatevő erővel, amennyiben Isten szolgálói voltak.

2. Másodszor a börtönben. A csodálatos szabadulás

Isten hivatalos szolgálói irigylik az apostolokat, a munkájukat, azt, hogy a nép ennyire bízik bennük és ekkora hatalommal rendelkeznek. Féltik állásukat. Ott az ok, hogy újra elzárják őket. A Tanács parancsát (ApCsel 4,18) nem tartották be. Az engedetlenek büntetést érdemelnek.

Isten azonban nem feledkezik el az övéiről, gondja van reájuk. Eljön Isten angyala és megnyitja a börtön ajtaját. Az Újszövetségben mindig olyankor jelenik meg az angyal, mikor Isten valamilyen csodálatos dolgot akar közölni (pl. Máriának a szentséges fogantatást, a pásztoroknak Jézus születését, az asszonyoknak a feltámadást), vagy amikor a mennyei világ lakói Jézus segítségére sietnek (a megkísértése után angyalok szolgálnak neki, a Getsemáne-kerti gyötrődése alatt angyal erősíti). Itt mind a két dolog megtörténik. Az angyal segítségére siet a börtönben levő tanítványoknak, és valamit hírül ad nekik: hirdessék a templomban az élet beszédeit. Már nem az áldozat az istentisztelet központja, hanem az élet beszédének a hirdetése, vagyis az, hogy Jézus feltámadásával elhozta a sötétben ülők számára a fényt, a halandó embernek az örök életet. Mit tesz itt Isten? Megmenti a tanítványokat, hogy azok tovább tudjanak szolgálni.

Mit tehetnek a tanítványok egy ilyen csoda láttán? Csak engedelmeskedhetnek. Még akkor is, ha az „oroszlán barlangjába” kell bemenni, vissza a templomba, az elfogatásuk helyére. Korán reggel, ahogy az emberek kezdenek gyülekezni, ők már ott vannak, és prédikálnak.

Milyen nagy az ellentét a tanítványok és a Tanács között. Míg ezek a templomban vannak, addig azok, akik hivatalosan ott kellene legyenek, azon tanácskoznak, hogyan büntessék meg őket. Nagy volt a csodálkozás, amikor megtudták, hogy nincsenek a börtönben.

tönben. De még nagyobb volt a döbbenet, mikor megtudták, hogy a templomban tanítanak. Meg kellett volna hogy nyíljon a szemük és észre kellett volna vegyék, hogy itt egy tőlük független erő – Isten ereje munkálkodik. De ők csak annyit tudtak, hogy ezeket be kell vinni a Tanács elé, és példás ítéletet kell mondani felettük.

Itt megismétlődik a múltkori jelenet, amikor Péter vádlottból vádlóvá válik, és majdnem ugyanazokkal a szavakkal támadja őket.

3. Ítélet. Gamáliel tanácsa

Minden arra enged következtetni, hogy az apostolok órái meg vannak számlálva. A Tanács már arról akar dönteni, hogy megölik őket. De ez nem megy olyan könnyen. Az Úr „engedélye nélkül” nem halhatnak meg. Ezért felhasznál egy köztisztelőben álló farizeust, Gamálielt, hogy rajta keresztül megmentsé őket.

Mi az ő tanácsa? Vigyázzanak, nehogy tényleg Istentől legyenek mindezek a dolgok. Mert ha Tőle vannak, akkor hiába minden emberi erőlködés, semmit nem érhetnek el. Ha nem Tőle van, akkor pedig egy idő után úgyszólamúlik. Erre példákat is sorol. Két önjelölt „Messiást”, akiknek a követői azok halála után szétszéledtek.

A Tanács elfogadja Gamáliel javaslatát, de hogy büntetés nélkül ne ússzák meg, megveretik őket. A tanítványok örömmel fogadják a büntetést, mert tudják, hogy Krisztusért éri őket a gyalázat. Megint Jézus tanítása juthat eszünkbe: „boldogok vagytok, ha szidalmaznak és háborgatnak titeket...” (Mt 5,11–12)

Mi az Ige végkövetkeztetése? Tudjuk elfogadni mindazt, amit Isten reánk mér. Valójában ez a hitünk próbája. Igaz, hogy most már nem büntethetnek azért, mert valaki bibliájára jár, de sokan „megvernek” szavaikkal: „Te csak oda tudsz menni? Téged csak az érdekel? Ott csak butítanak téged, nem engedik, hogy életed kiteljesedjen. Nem tudsz személyiséggé válni. Gyere velünk, mert mi többet és jobbat adunk neked. Ott a mámor, az alkohol, a drog, a világ csillogása, mindaz, amit a templomban nem kaphatsz meg.” Mi lehet erre a mi válaszuk? Igaz, hogy mindezeket nem kapjuk meg itt, de helyette kapunk valami mást. Az élet beszédét. Mindaz, amit ott tudnak adni, a „fogságba” vezet. Mi itt, Istennél érezzük jól magunkat, ahol az ő ereje leoldotta a bűnök bilincseit, és Krisztus vére által szabadok lehetünk, hogy hirdessük az élet beszédét a világnak.

Vitaindító kérdések:

1. Vannak-e csodák napjainkban? Indokoljátok meg a választ!
2. Szerintetek hol van a mai egyház? A mai egyház hirdeti-e a „feltámadás Igéjét”? Vagy mással van elfoglalva, mint a zsidó Főtanács (RMDSZ, gazdasági szervezetek, kultúrmasorok rendezése stb.)?
3. Vajon a mai egyház lemondott lényegi feladatáról és hagyja, hogy ezt helyette mások tegyék (pl. szekták)?

Rádioprédikáció

Sarkadi Nagy Pál

Az élet istentisztelete

Alapige: Róma 12,1

A keresztyénség nem vonta le a következményeit annak, hogy az Ige testté lett. Úgy élt, annyiszor, mintha az Ige csak szóvá lett volna. A keresztyén egyház nem egy tanítói intézmény, melyben azon fáradoznak, hogy a megfogalmazott kérdésekre korrekt válaszokat adjanak. Japánban az egyháznak ez a neve: Intézet a vallásos tanítás számára. A lelkeszt tanítónak írják, aki vallásórákat ad. Eszerint a keresztyénség valami, amit szavakban meg lehet tanulni. Nem csoda, hogy az egyházi élet Japánban terméketlen lett.

Nagy kísértése a keresztyénségnek, hogy az Igét hirdeti anélkül, hogy az étellel összekötné. És ennek az igehirdetésnek kellene megváltoztatnia az embereket. Valaki azt mondta az ilyen igehirdetésről: „Az Igének nincs a lábán cipője, hogy vele az élet útjára menjen. Szárnya van, mely elszáll az emberek feje felett.” Hirdetett igazság, prédikált igazság, de nem meggyőző igazság. Az embernek csak az értelméig ér el, de nem szabályozza az életét.

Nem ezért utasítják el az Ige hirdetését azok, akik az élet iránt érdeklődnek?

Hogyan tölthető be az Isten akarata? A testben, a test által, az élet viszonyulásaiban. Jézusnál az egész élet részese az Isten országának. Így valósulhat meg az Ige testet öltése az ember mindennapi életében.

A te életedben, kedves rádióhallgató testvérem, hogyan ölt testet a prédikált Ige?

Keresztelési igehirdetés

Hegedűs István

Tasnád

Ígéret és felelősség

Alapige: Máté 28,18–20

Szent Igénk útmutatása, hogy a keresztséget Jézus Krisztus szerezte, örökségképpen reánk bízta és adta a drága ígéretet, én tiveletek vagyok, tiveletek leszek a világ végezetéig. A keresztség a Jézus Krisztushoz való tartozást és az Ő követését jelenti.

A mi Anyaszentegyházunk gyakorlata szerint a keresztség sákramentumát a kicsi gyermekkorok még tudatlan állapotában szoktuk elvégezni. Éppen ezért a szülők és keresztszülők, akik itt Isten színe előtt fogadalmat tesznek, nagy felelősséget vállalnak és hordoznak a kisgyermekért, különösképpen addig, amíg a gyermek felnővekedik és bizonyosságot nem tesz arról, hogy ő valóban Jézus Krisztushoz tartozik és az Ő követője kíván lenni.

Szülők és keresztszülők nem mást vállalnak és végeznek, mint áldott magvetést, amelynek gyümölcsstermését majd a jövőd hozza meg. De hogy ez a gyümölcsstermés gazdag legyen, szükséges elvégezni az előkészítő, felkészítő munkát.

Az „ígérem és fogadom” elhangzása nem maradhat pusztába kiáltott szó, hanem élő-cselekvő valóság kell hogy legyen. Cselekvésre készen kell meghallanunk az Úr Jézus szavát a gyermek növekedésének időszakában: „...engedjétek hozzám jönni a gyermekeket”. A felelősség vállalásában azonban ne csak a szülőket lássuk, hanem a keresztszülőket is. Ha elvállalom a keresztszülőiséget, felelősséggel vállaljam! Mint keresztszülő ne csak a keresztelés napjának vagy ünnepi asztalának legyek a vendége és majd csak a felnövekedett gyermek esküvője alkalmával jelenjek meg újra. Kövessem figyelemmel a gyermek lelki fejlődését, növekedését, tudjam megfogni kezét és legalább egy lépéssel közelebb vezetni az Úr Jézus Krisztushoz.

Sokszor hallani lehet: mi a feladata a keresztszülőnek? Az, hogy az úgynevezett pólyapénzt letegye. Ám legyen! De ezzel nem zárulhat le minden, hisz a gyermeknek lelke is van. Ezt a lelket kell Jézus Krisztushoz elvezetni. Erre tesznek fogadalmat a keresztszülők. Úgy kell nevelnünk, úgy kell bevezetnünk a kisgyermeket az Isten dolgainak ismeretébe, hogy amikor felnövekedik, ő maga tegyen majd bizonyosságot hitéről és Krisztus iránti szeretetéről.

Mint minden egyes alkalommal, amikor kicsi gyermeket keresztelünk, úgy most is sóhaj száll fel a mi szívünkben és azt kérdezzük, vajon mi a terve Istennek e kicsi gyermekkel? Vajon lesz-e édesanyja, aki felnevelje, lesz-e édesanyai szív, amely érette dobogjon szüntelen? Lesz-e édesapai munkás kéz, amely őérette fáradozik, lesz-e édesapai önfeláldozás, hogy mindent biztosítson gyermeke jövőjéért?

Istenben bízva és Tőle várva a segítséget, bízunk abban, hogy az Ő gondviselő atyai irgalma mindent kirendel majd e gyermeknek és részeltetni fogja őt minden jóban, az örök életben és az üdvösségben. Így ígérte Megváltónk: „...én tiveletek vagyok minden napon a világ végezetéig”

Hálával köszönjük meg az örökkévaló Istennek, hogy gondviselő kegyelme által, „belekereszteltetünk” az Úr Jézus életébe és halálába, ami a mi számunkra élet, biztonság, reménység, jövőendő.

Ezt adja meg az Úr e gyermeknek is most és mindörökké. Ámen.

Esketési igehirdetés

Sipos Szabolcs

Vajasd

A tökéletesség kötele

Alapige: Kolossé 3,12–14

Ünneplő gyülekezet! Ifjú mátkapár! Kerestem az alkalmas, találó Igét, amelyben összefoglalhassam mindazt, amit szívem szeretetéből Isten nevében lelketekre szeretnék kötni életeteknek e döntő órájában. Én úgy érzem, hogy bölcsebb és idetalálóbb intelmet és tanácsot nem intézhetek hozzátok, mint az apostol szavait, melyeket a kolossébeli gyülekezetnek írt. Az apostol a legfontosabbat és legjelentősebbet kívánta lelkére kötni a gyülekezetnek, amely nélkülözhetetlen feltétele a tiszta és nemes keresztyén életnek. „Öltözzétek föl a szelídséget, jóságot, alázatosságot, hosszútűrést, ...mindezeknek fölébe a szeretetet, mint amely a tökéletességnek kötele.”

Ünneplő gyülekezet! Ifjú mátkapár! Ez az intelem ma hozzátok szól. Szívetekbe akarja vésní, hogy minden körülmények között, boldogító és áldott életközösséget csak a

szeretet létesíthet az emberek között. Sokféle kötelék kapcsolhatja egymáshoz az embereket a házasságkötésben is, de jó tudnunk azt, hogy egyedül csak a szeretet a tökéletességnek kötele. Egymáshoz fűzheti a házastársakat az anyagi érdekeltség. De ez a kötelék nem tartós. Azonnal meglazul és szétszakad, mihelyt az anyagi körülmények megváltoznak. Ha a gazdagság, a jólét mosolygó napja homályba borul, a gond kísértései között elfordulnak egymástól a szívek és csalódottan szakítják szét a köteléket, amelyet valamikor önző számíttással hoztak létre. Testvéreim, az érdekközösség nem fundamentuma a családi életnek. Mögötte nincs olyan erő, mely segíthetne, hogy kitarson egyik fél a másik mellett akkor is, ha társa súlyos anyagi gondok közé sodródik. Köteléket jelenthet a házastársak között a testi szenvedély mámoros vonzalma. De ennek sincs próbátálló ereje. Fiatal, szép, életerős emberek a forró szenvedély örömeivel szegődnek társul egymáshoz, de ez a vonzalom is milyen könnyen elpárolog, ha az egyiket a betegség töri meg, ha a szépsége hervadozni kezd, ha elkövetkeznek a napok, amikor cselekedetekre kell váltani az esküszót: „Vele tűrök és vele szenvedek és őt sem egészségében, sem betegségében, sem boldog, sem boldogtalan állapotjában, holtomiglan vagy holtáiglan hitetlenül el nem hagyom.” Testvéreim! Ilyen kapcsolatot semmi sem hozhat létre a házastársak között, csak a szeretet. Az Istentől kapott szeretet, amelyről az apostol azt tanítja, hogy a szeretet hosszútűrő, nem keresi a maga hasznát, mindent elfedez, mindent remél, mindent eltűr és soha el nem fogy. Ezért a tökéletesség kötele. Ha ez megvan, békeesség és egyetértés van a családban. Ezért intelk én is benneteket, kedves ifjak, életek ünnepi órájában, hogy ti is öltözzétek fel ezt a szeretetet, hogy legyen tartós, boldog és Istentől megáldott a ti házasságotok!

Kedves ifjú testvéreim! Ezek mind szép és jó tanácsok. De a jó és szép tanácsok csak úgy használnak az embernek, ha mi emberek megnyitjuk szívünket Isten tanítása előtt, hogy Ő engedelmességre és szeretetre vezesse a mi szívünket és lelkünket.

Kedves testvéreim! Ha a mi református Anyaszentegyházunk házassági esküjének szövegét végiggondoljuk, bizonyára mindnyájatokat megdöbönt, hogy abban alig van szó örömről, boldogságról, arról, amiről a szerelmes szívek olyan sokat beszélnek egymással. A mi eskünkben szó van: tűrésről, szenvedésről, boldogtalan állapotról. Mit jelent ez? Ez azt jelenti, hogy vége van már az ifjú szívek gondtalan álmodozásának és elkezdődik a szerető szívek egymással és egymásért való felelős élése. Ilyen szent kötelességet és felelősséget jelent számotokra a házassági eskü. Sajnos, a mai világban kötelező szokássá vált az eskü elmondása, de a fiatal párok nem érzik át mindazt, amit itt Isten előtt és a gyülekezet előtt megfogadnak egymásnak. Ezért áll be a szakadás minden olyan házasságban, ahol nem a hit fűzi össze a házastársakat.

Most hozzád szólok, kedves menyasszony testvérem! Mostanig a te szüleid vigyáztak reád, adták a jó tanácsot és gondodat viselték. Édesapád szerette volna megérni ezt a napot, de Istennél másképp volt elrendelve, elköltözött közületek. Édesanyádra maradt a gond és a féltés, aki erős akarattal vállalta a terhet és a jó Isten megsegítette a teherhordozásban. Most szíve örvend, de ugyanakkor aggódik is érte és a te boldogságodért imádkozik. Neked most arra kell törekedned, hogy tedd boldoggá a te élettársadat, eljövendő szülők családodat és ezáltal a te édesanyádat, aki féltve adott át a te férjednek. Legyen erős a szeretet a te szívedben, hogy örömet sugározzon mindazoknak, akik boldogságodért imádkoznak. Te pedig völegény testvérem, úgy vedd magadhoz a te menyasszonyodat, hogy ő nemcsak a szülők ajándéka, hanem egyben Isten ajándéka is. Ezért komoly felelősség hárul reád. Gondját kell viselned Isten és emberek előtt annak, akit reád bízta, aki e pillanattól kezdve a feleséged. A te szerelmed nemesedjék át szeretet-té, erőd vigyázássá a te feleségeddel szemben.

Ifjú testvéreim! Ha ti ezekkel az Istentől kapott ajándékokkal indultok el a házaselet útján, Isten megáldja életeteket és mindenkor veletek lesz. Járjatok Isten útjain, hogy áldást örököljete! Ámen.

Temetési igehirdetés

Pásztori Jenő

Nagyborosnyó

Keserves hónapok, nyomorúságos éjszakák

Alapige: Jób 7,3–4

Egy lengyel írónak van egy meghatóan szép elbeszélése. Az elbeszélés szerint az édesapa fiával az életről beszélget. Mindig a gyermek kérdez, s kérdéseire atyja bölcs tapasztalataival válaszol.

- Édesapám, hová szállnak a felhők?
- Tova, tova.
- Hová tűnnek az évek?
- Tova, tova...
- Hová halad az ember élete?
- Tova, tova – felel az apa kétségek között vergődő fiának.

Valóban így van ez, testvéreim! A tovaszálló felhőkkel mintegy tovatűnik az ember élete is. Külsőleg úgy néz ki, hogy nem tudni honnan jön és hová megy. Valahogy így fogalmazott egy pogány törzsfőnök, mikor a hittérítő az örök élet igazságáról beszélt. A törzsfőnök ezeket mondta: a mi életünk egy szobán átrepülő madár életéhez hasonlít, amely az egyik ablakon berepül és a másik ablakon keresztül eltűnik a sötét éjszakába.

De vajon csak ennyi az ember élete? Születik, él, szenved, meghal? Semmivel sem lenne másabb, különb a természet más teremtményeinél? Csak a keserves hónapok, nyomorúságos éjszakák jutnak a mi számunkra? Ha ezt a reményt tápláljuk önmagunkban, mennyire igazak Pál apostol szavai: „Ha pedig Krisztus fel nem támadott, hiábavaló a mi prédikálásunk, de hiábavaló a ti hitetek is, még bűneitekben vagytok. Ha csak ebben az életben reménykedünk a Krisztusban, minden embernél nyomorultabbak vagyunk. Ámde Krisztus feltámadott a halottak közül, zsengejük lőn azoknak, akik elaludtak.” Íme, testvéreim, ekképpen vigasztal a mi mennyei édes Atyánk az Ó Igéjével. Sorunk felett aggódó gyermekeinek vigasztaló erejét adja. Így mutat rá, hogy rövid életünk nem a ködben vész el, hanem az Ó országában nyer igazi értelmet.

I.

Egy jó férj, szerető édesapa költözött el a mi sorainkból. Vándorútja letelt, s hazament abba a mennyei otthonba, amelyet Isten szerez az Őt szeretőknek. Az egész falu a legszebb szavakkal emlékezik elhunyt testvérünkre. Úgy ismertem őt, mint az alázatos és engedelmes Jóbot. Talán ennél szebb és megfelelőbb textus nem is szólhatna e koporsó felett. Igen, mert testvérünk szenvedése szinte mindenben azonos az Ószövetség Jóbjának életével.

Most, amikor e nagy gyülekezet utolsó földi útján elkíséri a falu szülöttjét, mindnyájunk szemében a bánat könnyei csillognak. Felsír bennünk a kérdés: „Uram, kihez mehetnénk, hiszen örök életnek beszéde van tenálad” és „nem is adatott az emberek között

más név, amely által kellene nekünk megtartatnunk” S miután elhangzottak ezek a vigasztaló szavak, mégis feltör bennünk egy kérdés: „Ha Krisztus meghalt értünk, miért kell nekünk is meghalnunk?” Erre Hitvallásunkkal együtt meggyőző erővel így válaszolhatunk: „Mert a mi halálunk nem a bűneinkért való megfizetés, hanem csak meghalás a bűnre nézve és általmenetel az örök életre!”

II.

A felolvasott alapigénkből Jób szavai hangzanak felénk. Kéri Istent, hogy vagy vegye el életét, vagy kímélje meg őt az iszonyú testi fájdalmaktól. Jób is, mint sok keresztény ember, nem érti szenvedésének okát! Nem érti, miért kell hosszú-hosszú hónapokat, éjszakákat, estéket hánykolódással, kínzó fájdalmakkal eltöltenie. De miután mennyei édes Atyja megmagyarázza szenvedését, hittel hajlik meg Előtte. Ekkor érzi meg szívében, hogy az Úr „azt bünteti, kit szeret, másként Ő nem is tehet. Sion ezt hát jól gondold meg, s szabj határt bús gyötrelmednek!” Lelki szemeivel az értünk szenvedő Krisztusra tekintett.

Ez az Úr Jézus jár ma is itt közöttünk. Lehajol és bekötözi a mi megsebzett szívünket, felszárítja a könnyeket földi gyermekei arcáról. A bánat keresztjét leveszi az özvegy, az árvák vállairól s vigasztaló Igéjével szól: „Bízatom, én vagyok, ne féljete!”

Elköltözött drága testvérünket a csapások, az élet nehéz gondoljai sohasem keserítették el! Első felesége elvesztése után Isten egy másik hű élettársról gondoskodott, akivel haláláig boldog családi közösségben élt. Igen szeretett családjára mindig gondja volt. Valóban betöltötte az Úristen parancsát: „Orcád veritékével egyed a te kenyeredet, mígnem visszatérsz a földbe...” Most élete alkonyán is engedelmesen tudta hordozni kifejezhetetlen fájdalmát, mert lelkében mindig győzedelmeskedett rajta. Szeretette Istent, s ezért minden nap így tette fel a kérdést: Uram, mi fogyatkozás van bennem, hogy még jobban engedelmeskedjem, hogy még inkább követni tudjalak? Soha egy átok, szitok, káromló szó nem hagyta el ajkát. Szervedései idején az Úr Jézusra nézett, aki mindig erőt adott neki.

Íme, most a fáradt vándor pihenni tér. Hitünk szerint találkozott élete Urával és Mesterével. Elmúltak a hosszú éjszakák, keserves hónapok...

Ha ti is, gyászoló felesége, gyermekei, hozzátartozói, szerettei, így tudtok a szent Igére tekinteni, akkor betölti szomorú szíveteket az a drága bizonyosság, hogy akár éltek, akár haltok, az Úr Jézus Krisztus tulajdonai vagytok! Most itt, s majd egykor odaát. És az Ő öleléséből semmi, senki ki nem ragadhat titeket!

Íme, a mi emberi életünk valóban halad tova, tova, de nem a megsemmisülés, hanem Krisztus kegyelme által az Ő dicsőséges országa felé. Ámen.

Kányádi Sándor

Ballada

Ad notam François Villon

több évszakot írtam mint értem
akár a befagyott patak
citeráztam dermesztő télben
jeget-pengető hangokat
kapaszkodtam őszi levélbe
óvtam hiszékeny ágakat
hogy akarata ellenére
senkit se boldogítsanak

aszályban esőért iáztam
mint a csökönyös szamarak
megvettem büszkén a lábam
nem fogott jó szó jobb falat
sem ostorra sem ösztökére
föl nem hagytam az utamat
hogy akaratom ellenére
engem se boldogítsanak

itt állok öreg donkihótként
szánalmas hóbörgő alak
kítőrlöm szememből a sokk-fényt
nem napfény művi sugarak
reflektorok rivaldafénye
és azon kapom magamat
hogy akaratunk ellenére
megintcsak boldogítanak

Ajánlás

jó Herceg mondd mikor lesz vége
és lesz-e új a nap alatt
és akaratunk ellenére
még meddig boldogítanak